Angel Guimerá

COMPAÑIA DRAMATICA
DE
JOSÉ MIRANDA
BARCELONA

Andrónica

Tragedia

Digitized by Google

MPAÑIA DRAMAT
DE

y amich afm.

Angel Guimerá

ANDRÓNICA

Digitized by Google

Digitized by Google

Angel Guimerá

COMPAÑIA DRAMATICA
DE
JOSÉ MIRANDA
BARCELONA

ANDRÓNICA

TRAGEDIA EN TRES ACTES Y EN VERS

TEATRE COL·LECCIÓ
DE
JAUME RULL JUVE
Ex. nº 2316

*

BARCELONA
Imprempta de Joseph Ortega, Sant Pau, 96.
1905

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

Digitized by Google

****

Ningú podrá traduhir, representar, ni reimprimir aquesta producció sense permís de son autor.

La Societat de Autors Espanyols es la única encarregada d'aquesta obra, y ab ella deurán entendres tots los teatres y societats que vulgan representarla.

Quedan reservats tots los drets.

****

Digitized by Google

COMPAÑIA DRAMATICA.
DE
JOSÉ MIRANDA
BARCELONA

PERSONATJES

ANDRÓNICA.	ISAAC.
SOR ELENA.	LIVANI.
SOR MARÍA.	PACOMI.
NICÉFOR.	GELASSI.
HERÁCLIAS.	DEMETRI.
ABAT DE SANT THIMUR.	NIKELAS.
SERGI.	MATHEU.
PARE JOAN.	JORDI.
ALEXIS.	THEÓFIL.

CABALLERS, POBLE, SOLDATS, MONJAS Y SACERDOTS

La acció en la Anatolia l' any 1022.

Digitized by Google

Digitized by Google

COMPAÑIA DRAMATICA
DE
JOSÉ MIRANDA
BARCELONA

Acte primer

Gran sala del trono. A una banda y altra arcadas. Las de la dreta conduheixen á fora del palau. Las de la esquerra á las cambras imperials. Al fons lo trono, al que s' hi puja per una ampla escala de molts grahons.

ESCENA PRIMERA

L' ABAT DE SANT THIMUR y 'l caballer LIVANI. Aquest ve del interior del Palau. L' Abat de l' altra banda.

ABAT

Vos sou, m' apar, lo caballer Livani.

LIVANI

Y vos l' Abat de Sant Thimur.

ABAT

Diguéume:
hont se troba Nicéfor?

LIVANI

En sa cambra
voltat de sos fidels que l' aconhortan.

Digitized by Google

ABAT

Donchs escoltéu. Jo per tothom arribo
del monastir; per vos vinch de Bisanci.

LIVANI

Més baix, l' abat, per Deu, que si us sentissin!...

ABAT

Avuy, que demá no. Demá nosaltres
serém la lley; que duch l' orde suprema
conferintme 'l gobern de l' Anatolia
vensut que siga 'l vil traydor Nicéfor
rera l' últim combat que be s' acosta.

LIVANI

Si s' acosta!... Miréu: lo sol devalla:
ans que torni á aixecarse, á aquesta vila
voltarán los exércits de Bisanci
que venen triomfadors. De des las torras
se 'ls ha vist avansar per las fondurias.

ABAT

Fa tres anys que va alsarse en pes la terra
á favor de Nicéfor. Miréu ara!

LIVANI

Ara li restan aquets murs d' argila
y ben pochs cors lleals. Per ço gemega
tremolant com un nin l' odiós fantasma.

ABAT

Tem als de fora 'l vil; y tem que 'l poble
lo llensi del palau.

LIVANI

Lo poble un dia
per deslliurar de bisantins la patria
al trono 'l va assentar; mes ara al veure

Digitized by Google

lo seu seguit d' horrors, sent tanta ira
per ell com per Bisanci.

ABAT

Y tot ajuda
la nostra sort. Si avuy lo poble arrenca
á Nicéfor del trono 'ls portals d' Albia
ben seguit s' obrirán.

LIVANI

Això es un somni.

ABAT

Oh, si Deu permetés que 'ls d' aquí dintre
s' embestissin avuy, los uns per treure
del trono á aqueix malvat, volguentlhi 'ls altres,
y en lo fort del lluytar, que jo encendría,
que 'ls de fora escalessin las murallas!...
ja tot fora acabat!

LIVANI

Contra del monstre
lo poble d' Albia avuy pot dividirse:
contra Bisanci no. Jamay la testa
l' ajupirán de grat los anatólichs
als peus dels bisantins; qu' ells per estranya
tenen sa rassa, ja ho sabéu, y lliures
volen manarse per sa gent mateixa.

ABAT

Donchs Nicéfor, qui te?

LIVANI

Segurs, que 'l guardin,
sos caballers y prou. Si ha volgut pérdres!
Creyentse que ab la por s' abat al poble,
á tall d' espasa 'l fa morir á dintre
de las presons mateixas, ó estimbantlo

Digitized by Google

de dalt las torras, ó en lo gorch de Kúrmas
ofegantlos á cents!... Y als que perdona
los hi fa treure 'l ulls!

ABAT

Es sols Heráclias
qui l' ha envilit: ell li ha donat lo trono
y ell li fa perdre. Tinguém calma: venen.

ESCENA II

ABAT DE SANT THIMUR, LIVANI y GELASSI
que ve de la banda esquerra.

LIVANI, *á Gelassi.*

Quinas novas portéu?

GELASSI

Pena y vergonya
fa veure al Emperant.

LIVANI

Per qué, Gelassi?

GELASSI

Plora y demana tremolant que 'l dugan
fora vila, á bon lloch; com si la terra
per tot no fos perduda! A voltas s' alsa
del llit hont s' arrupeix, y ab veu que aixorda,
los cabells erissats, crida que delmin
als fills d' Albia; que 's mati hont la sospita
hi espurni d' un traydor; que aquell que gosi
á parlar de rendirse al foch se 'l llensi.
Y 'l sostenen alsat perque cauría,
y després tanca 'ls ulls, y al llit lo tornan.

Digitized by Google

ABAT

Jo crech, senyors, que 'ls braus capdills que restan
fidels al... Emperant, y al camp de lluyta
mostraren tant valor, valor no 'l tenen
pera parlar ab cor obert.

GELASSI

M' estranya
vostre llenguatje aquí, y no sé compendre...

ABAT

Vuy dir, Gelassi, que á la fi valdría
molt més que... l' Emperant á sas montanyas
á peixar s' entornés cabras porugas
que no pas per seguir migradas horas
encara al trono, fer més sanch que 's vessi.

GELASSI, *estranyant lo llenguatje.*

Qui sou?

ABAT

L' Abat de Sant Thimur.

GELASSI

Al claustre
res sabéu d' aquest mon; sino entendríau
que 'ns cal lluytar fins á morir per l' home
qu' es rassa y llivertat; que du en sas venas
sanch de martre y sanch d' héroe.

LIVANI, *perque no parli l' Abat.*

No sabía
l' Abat qu' ell devallés...

ABAT, *ab hipocresía.*

Y donchs que porta
Nicéfor sanch d' August...

Digitized by Google

GELASSI

Volém que 's fassi
la voluntat d' un Deu.

ABAT

Oh, sempre!

ESCENA III

ABAT DE SANT THIMUR, LIVANI, GELASSI y DEMETRI que ve de la esquerra.

DEMETRI

Es feta
la voluntat de tot un Deu. Ja era hora
que l' August consentís, y ara es segura
la victoria per tot.

GELASSI

Y qué es?

DEMETRI

Heráclias
ho ha proposat.

(Se senten clarins.)

Sentíu?

ABAT

Clarins...

DEMETRI, *mirant per una arcada de la dreta.*

Al poble
sa fa saber lo que han resolt. Sentimho.

Digitized by Google

HERALT, *que parla al exterior, banda dreta.*

«Albia, l' August crida á consell la terra.
Pobres y richs: de bat á bat las portas
se us obren del palau. Tothom que hi sia,
que Bisanci es aprop. Oh, terra, sálvat.»

LIVANI

Lo poble aquí?!

GELASSI

Nicéfor crida al poble!

ABAT

Ell que á tot' hora l' ha tractat ab ira!
Prou se l' entén al Emperant: vol veure
si l' atráu; mes ja es tart.

LIVANI, *perque dissimuli.*

Per Deu! S' acosta
qui ab Nicéfor més pot!

ABAT, *veyentlo arribar.*

Lo vil Heráclias.

ESCENA IV

ABAT DE SANT THIMUR, LIVANI, GELASSI, DEMETRI, HERÁCLIAS, THEÓFIL y dos caballers més.

THEÓFIL

Lo parer l' heu dat vos: es obra vostra.

HERÁCLIAS

Del Emperant, senyors; sempre aquí dintre

Digitized by Google

tot lo bo, tot lo excels ho fa Nicéfor;
tot lo demés nosaltres.

ABAT, *irónich.*

Gloria á Heráclias,
l' escut y espasa del Imperi.

HERÁCLIAS

Gloria
no més á n' ell, al Emperant. Reflectes
som no més de sa llum.

GELASSI

Es perillosa
la entrada fins al trono de la xurma.

HERÁCLIAS

Perillosa la xurma! Oh no! Ab la esquerra
á cavalls més estrámpols he fet caure
de nassos en la pols. L' August desitja
sentir la veu fins del captayre. Asséures
vol en lo trono, y que tothom li duga
sa queixa ab lo front alt. Perque si en massa
l' arma no 's pren y 's fa un va-y-tot!..

ABAT

Oh, péndrela
contra Bisanci, prou. Perque se salvi
l' Emperant... no ho fará.

HERÁCLIAS

Mes si sas queixas
l' Emperant satisfés, qué més voldría
aqueix poble cobart?

ABAT, *sens poderse contenir.*

Cobart lo poble?!

Digitized by Google

LIVANI, *perque l' Abat comprenga que 's descobreix.*

Oh, si! Cobart!

ABAT, *comprenentho.*

Y vil; y més encara.

(S' ouhen tocar las càmpanas al lluny.)

HERÁCLIAS

Las campanas, senyors, que al poble cridan.

THEÓFIL, *á Heráclias y altres.*

Si apar un somni!

GELASSI

Es vergonyós!

DEMETRI

Que 's vegi
denerit pidolant fins á las xurmas,
bombollas que fa 'l llot, qui conseguía
sols del poltro ab l' alé esvantar com palla
los estols enemichs!

ABAT, *á Heráclias.*

Tres anys enrera
lo coroná Emperant lo desitj vostre.
Ningú fins alashoras d' ell sabía.

HERÁCLIAS

Allá en ma joventut, seguint son pare
vaig combatre molt temps per l' Anatolia,
que un altre cop, igual que avuy, la terra
cercant la llivertat s' aixecá ardida.
Mes son pare, 'l capdill de nostre poble,
va morír combatent, y quan va alsarse
la nissaga altre jorn, jo al fill vaig tréurel
á la llum de la gloria.

Digitized by Google

ABAT, *irónich.*

Vos debíau
coronarvos per ell.

LIVANI, *irónich.*

Vos á la patria
combatent la heu servit.

HERÁCLIAS, *vanitós sempre.*

Cert: mes m' enutjan
las lloansas á mi.

ABAT

Jo la corona
la veig en vostre cap.

HERÁCLIAS

Oh, no!

ABAT

Qui mana
no es l' Emperant...

HERÁCLIAS, *fingint oféndres.*

Es l' Emperant Nicéfor.

(Pausa de tothom que dona rahó al Abat.)

Morint son pare 's va acabar la lluyta.
Ell era tendre infant, y l' amagárem
al cor dels boscos arrencantlo á l' ira
dels bisantins; y entre pastors va creixer.

ABAT

Y diuhen que un cop gran, vos presentáreu
al devant de Nicéfor...

HERÁCLIAS

Cert.

Digitized by Google

ABAT

Y 's conta
qu' era isart, y fugía, com si 'ls homes
li fessin por.

HERÁCLIAS

Lo tracte ab gent senzilla...

ABAT

Que parlava tot sol y ab la estelada;
qu' era com boig.

HERÁCLIAS

L' Abat, quan tot s' enruna
qui maldíu del August esmola l' eyna
del traydor.

ABAT

Qui es traydor?

HERÁCLIAS

Tinch la sospita
de que vos.

ABAT

Caballer!...

LIVANI, *contenint al Abat.*

L' Abat!...

THEÓFIL

Que 's troban
los enemichs aprop de las murallas!

ABAT

Traydor? A qui traydor? A vos? Que 's diga.

HERÁCLIAS

Y si ho fósseu traydor, donéuvos pressa
á cavarvos, Abat, la sepultura.

Digitized by Google

ABAT

Jo compleixo ab ma lley!

HERÁCLIAS

Vos?!

ABAT

Sí, jo: y goso
la veu á alsar contra l' August.

DEMETRI, *suplicant á Heráclias.*

Que parli.
Per qué dintre Albia s' ha reclós Nicéfor?
Per qué 'l deixar que 'ls enemichs ens voltin?
Com áligas diguéreu que us alsavau,
y aucells xalats, perque te por Nicéfor,
dins la gavia os tanquéu.

GELASSI

Donchs be: sortimne.

HERÁCLIAS

Ahont es qui gosa á contradir? Fou meva
l' orde, senyors.

LIVANI

Del Emperant.

HERÁCLIAS

Vaig darla
jo, jo no més.

ABAT

Tancarse aquí es la lluyta
voler finir.

HERÁCLIAS

No, may.

Digitized by Google

ABAT

Deixant qu' estrenyi
las murallas la forsa bisantina,
qui es que 'l cercle pot rompre?

HERÁCLIAS, *als caballers.*

Y 'ns ho pregunta.

THEÓFIL

Tots.

GELASSI

Tots.

ABAT

Y qui son tots? Y cóm?

HERÁCLIAS

Alsantla
en pes á aquesta vila, brava, ferma,
que per aixó se l' ha cridat al poble.
Y acudirá, estich cert, á aquesta cambra.

ABAT

La proba es arriscada. Si ell se pensa
que l' han cridat no més perque sostinga
lo trono que 's desfá, ni arrossegantlo
vindrá á aquest lloch.

GELASSI, *després de mirar per una arcada de la dreta.*

La plassa arréu es plena
de gent que vol entrar.

HERÁCLIAS, *al Abat.*

Es ma resposta.
Lo poble ja es aquí.

Digitized by Google

THEÓFIL, *que se n' havía anat, á Heráclias.*

Senyor, es trista
la nostra sort.

HERÁCLIAS

Per qué?

THEÓFIL

Es que ara rebutja
l' Emperant veure al poble.

HERÁCLIAS

Cóm!...

THEÓFIL

Y mana
que no entri en lo palau.

ABAT, *á Livani.*

Triomfém.

HERÁCLIAS, *á Theófil y altres.*

Hi entra!
Y Nicéfor vindrá.

(Dubtan los caballers).

Vindrá! Jo al trono
faré seure al August; encar que sía
á la forsa. Oh senyors, qu' es per la patria.
Aném al Emperant, y acompanyemlo
fins á aqueixa cadira...

GELASSI, *tornant de la dreta.*

Igual que onas
munta 'l poble las gradas.

HERÁCLIAS

Donchs que arribi
als peus del Soberá. Ja es l' hora. Obertas
sigan las pórtas del Palau. Las guardias!

Digitized by Google

Aquí amatent! Que 'l poble enllá s' aturi.
Vigiléu, mos lleals; y per los rostres
los intents descubríu. Si algú trobávau
ab arma que amagués, la vostra endintre
li enfonsaréu, y 'l cos per la finestra;
que astori als d' aquí dins y als de la plassa.
Seguíume caballers.

ABAT

Aném, Livani.

(Al indicar Heráclias que obrin las portas, s' ha presentat un escamot de guardias nobles, que treurán las espasas. Quatre d' aquestos se 'n van per las arcadas de la dreta á obrir las portas. Los altres quedan en escena al peu del trono. Los caballers y l' Abat han sortit per la esquerra.

ESCENA V

SERGI, ALEXIS, ISAAC, JORDI, MATHEU, PACOMI, guardias y poble, entre 'l qual hi ha algunas donas. Al desapareixer los caballers, entra 'l poble precipitadament. Los guardias sols los deixan avansar fins al mitj de la escena.

MATHEU

Entrém.

JORDI

Passém devant!

ALEXIS

Corre: no 'ns prengan
los primers llochs!

Digitized by Google

MATHEU

No empenyis!

JORDI

Passa; vina!

MATHEU

Jo d' aquí no me 'n vaig.

ALEXIS

Dich que t' apartis!

JORDI

Avansém un xich més.

GUARDIAS

Enrera.

ALEXIS

Es orde
del Emperant que 'ns ha cridat.

(Los soldats no 'ls deixan avansar més.)

ISAAC, *á un guardia.*

Se 'm deixa
estar aquí? Jo no 'm mouré. Oh, la guardia
del August es gent noble! Que 's resigni
cada hu en lo seu lloch. Deu 'ns coloca
com á Ell li plau.

(La gent s' esvalota.)

MATHEU

Perqu' es devant.

JORDI

Empenyen.

MATHEU

Quiets! Tothom quiet!

Digitized by Google

JORDI

Es Sergi que ara arriba.

ALEXIS

Es Sergi! Féuli pas companys.

ISAAC

No 's moga
ningú!

ALEXIS

Que passi.

JORDI

Avant.

SERGI, *anant devant.*

Oh companys, bátrem
me sento al pit més fort!

ALEXIS

Abrássam, Sergi.

MATHEU

Que visca en Sergi!
(Esvalot de tothom).

GUARDIAS, *al poble.*

Enrera!

ISAAC

Enrera os cridan.

SERGI

Fins s' entelan mos ulls! Germans, fills d' Albia,
parlarém al August, veurém son rostre
y ell ens veurá á nosaltres, que som dignes
de que pugin al trono nostras queixas.

JORDI

Y cóm ha estat que 'ns cridan á nosaltres,
que no som res?

Digitized by Google

SERGI

Que no som res? Que ho diga
qui volta al Emperant; mes vos, un home
fet com los altres homes! Igual l' ánima
tením nosaltres que l' August: la testa
aixaquemla, companys, arrán del trono.

PACOMI, *en mitj de las collas.*

Deixéume veure al Soberá.

MATHEU

Qui crida?

ALEXIS

Es Pacomi 'l captayre.

JORDI Y ALTRES

Fora!

SERGI

Qu' entri.
Tots som iguals aquí.

ISAAC

Guardia, esvalotan:
son mala gent.

(Lo guardia no li fa cas.)

SERGI

Pacomi, avant.

PACOMI, *passant devant.*

M' aparta
tothom.

SERGI

Tothom us vol. Sobre la terra
del August y de vos igual es l' ombra;
y als dos us mira 'l sol d' igual altura.

Digitized by Google

PACOMI

No veig al Emperant. Una cadira
allá dalt! Per qui es?

SERGI, *sarcástich.*

El que s' hi posa
reb son poder qu' es sobrehumá: y sabiesa
y grandor y virtut tot se li escampa
pel cos: y mana.

PACOMI

Es dir, que en la cadira
si jo hi posés...

MATHEU Y ALTRES, *fentli acatament*

Oh, l' Emperant!

PACOMI, *admirant la cadira.*

Miréula!

ISAAC, *á Sergi.*

Si l' Emperant sentís eixas paraulas.
Ay de vos!

SERGI, *girantlo.*

Veyám, gírat. Cosa bella!
Un juheu!

ISAAC

No, que ho era.

ALEXIS

Pitjor. Fuigme!
Un renegat! Segur que t' agenollas
devant Nicéfor.

ISAAC

Sí, qu' es nostre pare.

Digitized by Google

JORDI

No ho es.

ALEXIS

Es un tirá. Per quatre engrunas
deus defensar sos crims.

ISAAC, *ab por.*

Guardias, m' empenyen.
(No li fan cas.)

SERGI

Qu' ell es lo pare? Ho será 'l teu!

ISAAC

Sí.
(Se 'n riuhen.)

JORDI

Gloria
á ta mare, mal bort.

SERGI

Tinch unas campas
hont d' una canya un... emperant s' engronxa;
donchs los aucells s' hi embrutan, y li arrencan
filagarsas pel niu; baixan y pujan
las formigas per ell; n' ha fet l' aranya
l' encetall de sa troca, y 'ls vents lo xiulan
al emperant que 's vincla y 's redressa!...
L' altre jorn devant d' ell tot un galápat
s' hi estava agenollat morros en terra.
(Senyalant al juheu. Riuhen.)

ALEXIS

Si aquest es un espía...

SERGI

En fa la cara.

Digitized by Google

JORDI

Enllá 'l juheu!

MATHEU

Trayémlo!

ISAAC

Guardias!

ALEXIS

Fora!

MATHEU

Pégali, va!

ALEXIS

Fora 'l juheu!

GUARDIAS

Enrera!

SERGI

Calma tothom! Germans, qu' es per la patria.
(La gent se va calmant. Isaac ha desaparegut.)

PACOMI

Jo may he pogut veure aixó que 'n diuhen
un Emperant.

MATHEU

Y donchs cóm te 'l figuras?

PACOMI

Oh! La gent conta... Hi ha qui diu que sembla
un ángel per lo hermós. Altres, que sota
del vestit d' or tot ell es fet de pedra.
Altres, qu' es com un pop y per tot xucla.

SERGI

Per qué riheu companys?!

Digitized by Google

JORDI, *burlántsen.*

Y que si parla
tremolan las parets.

PACOMI, *á Matheu.*

Sí?

MATHEU

Si.

JORDI

Y si á riure
se posa l' Emperant, trona y llampega.

PACOMI

Riu també l' Emperant?

SERGI

Si sent que ploran.

PACOMI

Y 'ls Emperants?... Qui ho sap?

JORDI

El qué?

PACOMI

D' ahont surten.

MATHEU

Se planta una llevor, grilla...

(Tots riuhen.)

PACOMI

M' enganyas.

MATHEU, *rihent.*

No.

PACOMI, *á Sergi.*

Cóm ve al mon?

Digitized by Google

SERGI

Com tú, ab igual miseria:
tal com las bestias ell y tots los homes;
brut l' Emperant y mans y peus enlayre.

MATHEU

Donchs jo no ho ciech: que ve d' enllá dels núvols.

PACOMI

A cavall?

MATHEU

Sí, en un ase de cinch potas.

(Riu tothom.)

SERGI, *enfadat.*

En nom del cel, fills d' Albia!

(No l' escoltan).

Calléu.

(Van callant.)

L' ira
me crema las entranyas. Cóm! Vosaltres
germans volguts, los fills de l' Anatolia
que perilla de caure entre las urpas
dels bisantins, nostres tirans de sempre,
per las culpas d' aquestos que s' alsaren
botxins del poble y li han xuclat la vida!...
Vosaltres com de festa, aquí, ab la joya
brollant del pit!...

(Dirigintse als de darrera perque ha sentit com una rialla apagada fora de la escena.)

Sou miserables, xurma
d' histrions, borts de patria, ó dins del ventre
de vostra mare 'ls bisantins van durvos!?

ALEXIS

Sergi, ben dit: jo soch dels teus ab l' ánima.

(Abrassantlo plorant.)

Digitized by Google

MATHEU

Y tots.

SERGI

Tots no: si fossim tots, la terra
qui 'ns la pendría? Es nostra y fora nostra.

ALEXIS

Y ho será, que 't seguím. Sergi, tu manas.

SERGI

Donchs á Nicéfor reptaré, y del trono
lo faré caure ab estas mans que 'l ferro
esclafan en la enclusa.

ALEXIS, *á alguns del poble.*

Va; y que 'l poble
desarmi als caballers. A tots. Que ho sápiga
tothom, tothom.

(S' ho van dihent, baix, los uns als altres.)

MATHEU, *als del poble.*

Coratje.

JORDI, *á altres.*

Feu que 's diga.

(Remor de la gent que ho va comentant favorable. Isaac ha tornat á la escena.)

ISAAC

Diguéumho á mí. Qué passa?

SERGI

No, á aquest home
qu' es un traydor y l' Emperant lo paga.

ISAAC

Guardias: aquí! Amparéume!

Digitized by Google

MATHEU

Es juheu!

JORDI

Fora!

(En mitj del gran esvalot se senten tochs de clarins dintre 'l palau.)

GUARDIAS, *ab solempnitat.*

Pas, pas al Emperant!

ALEXIS, *al poble.*

Callém tots. Calma.

SERGI

Oh terra dels passats y 'ls fills, es teva
la meva ánima!

ALEXIS, *molt conmogut.*

Oh, Sergi!

SERGI, *á Alexis.*

Ha arribat l' hora.

ESCENA VI

NICÉFOR, HERÁCLIAS, GELASSI, DEMETRI, NIKELAS, ABAT DE SANT THIMUR, LIVANI, SERGI, ALEXIS, ISAAC, PACOMI, JORDI, MATHEU, caballers, sacerdots, soldats, poble, homes y donas. Al sentirse 'i toch dels clarins y després de sortir alguns soldats y caballers, compareix Nicéfor jove, feble, esgroguehit, sostingut per Nikelas, qu' es de color de bronzo, y puja al trono. Alguns caballers se posan als seus costats y 'ls altres á la banda esquerra de la escena. L' Abat en lloch no gayre visible, també de la esquerra. Al costat de Nicéfor, en un grahó més baix, Heráclias. Lo poble á la banda

Digitized by Google

dreta de la escena, no veyentse gayre la figura de Pacomi. Los tochs de clarins tornarán á sentirse sens interrumpció fins després que Nicéfor s' hagi assentat en lo trono. Mentres puja 'ls grahons parlará á mitja veu á Nikelas. Menos Nicéfor, tothom estará dret sempre.

NICÉFOR

Sostenme fort! Més fort! Nikelas!... Ara!
Malehit siga jo! Si tingués forsas!...
(Després de callar los clarins parlará Heráclias.)

HERÁCLIAS

Oh fills d' Albia, l' August qu' es del Imperi
per vot del cel lo soberá, os ajunta
y consell vos demana. Els camps s' enllotan
ab tanta sanch; guanyárem cent batallas
mes s' ha girat la sort, perque 'ns dormirem
sobre 'ls llorers; y com Bisanci aboca
cada dia més gent sobre nosaltres,
si no fem un va-y-tot, plebéus y xurma,
vells y nins y malalts, monjos y fembras,
si fins las pedras no s' aixecan solas,
si l' assetje no 's trenca, si al camp lliure
l' Emperant no sortís per vostra culpa,
si deixessim, cobarts, qu' ell aqui dintre
vensut caygués, esclava l' Anatolia
fora altre cop, y 'ls morts fins s' alsarían
pera escupirnos, com mals fills, al rostre.

ABAT

Jo crech, senyor, la veritat cal dirla,
que pera 'l triomf ja es tart...

HERÁCLIAS, *ofegantli las darreras paraulas.*

No vos; que parli
lo poble, que l' August en ell espera.

Digitized by Google

ABAT

Jo crech...

HERÁCLIAS, *imperatíu.*

El poble! El poble!

(L' Abat se fa enrera.)

ISAAC

Germans, gloria
al Emperant Nicéfor!

ALEXIS, *girantse al poble.*

No, á la rassa.

(Remor del poble impacient.)

ISAAC

Gloria al August!

ALEXIS Y POBLE

No, no!

(Remor del poble.)

SERGI, *á Isaac que va á enrahonar.*

Calla, mal home!

(Lo poble va disputant entre ell sostenintse lleuger remor.)

NICÉFOR, *ab veu cansada.*

Heráclias?!...

HERÁCLIAS

Monsenyor?...

NICÉFOR, *ab aburriment.*

Qué fan? Qué diuhen?

HERÁCLIAS, *irónich.*

Esperéuvos, Senyor. Lo rahím cola
dintre 'l cup, després bull. Rahíms? Miréulos:

Digitized by Google

cada pit en te un: ja al cup regalan!...
Ahont vi més pur que 'l de la sanch del poble!

SERGI, *als seus.*

Entenéuho: es avans tota la patria
que no un home tot sol. Passan los homes,
la terra may: es inmortal la terra,
y al seu damunt l' ánima nostra hi sura.

ISAAC, *en un grupo.*

Germans, humilitat.

ALEXIS, *en altre grupo.*

Cap dret y fora.

(Lo poble segueix discutint entre ell á mitja veu.)

NICÉFOR

Y 'l juheu que m' heu dit.

HERÁCLIAS

Quan l' hora sia
parlará á nostre pler. Ja 'l veig: travalla.

NICÉFOR, *ab aburriment.*

Heráclias, poble vil...

(Senyalantlo.)

Y es brut: afoga
lo baf que llensa... de suhor!...

HERÁCLIAS

L' Imperi
hi ha en aquest baf: es l' home; ell es la vida.
Si es un mon, tot un mon: lo mon qu' engendra!
Si fins s' hi sent á Deu.

NICÉFOR

Mes no responen!
Aqueix Deu me te por. Si espetegava

Digitized by Google

lo fuhet de mon poltro en sas esquenas
gradas avall lo vostre Deu quin corre!

HERÁCLIAS

Senyor, pel d' allá dalt, si us veuhen riure!...

NICÉFOR

Me cansa, y no puch més. Per vos los deixo!
(Va á alsarse. Heráclias lo conté.)

HERÁCLIAS

Sou perdut si 'ls deixéu, aquí y á fora.

NICÉFOR

Oh si, salvéume, Heráclias! Jo 'ls estimo:
que 'm voltin tots: dels bisantins que 'm salvin!
Que sigan meus per forsa.

HERÁCLIAS, *perque la remor ha anat creixent.*

Poble!... Espera.
L' Emperant: sent qui es fins vos escolta.
(Remor.)
En nom de tots que parli un. La terra
prou que ho sabéu que está en perill: que 's diga
lo vostre parlament.

ISAAC

Jo, senyor.

SERGI, *á Isaac.*

Parla
per tú no més. Jo per tothom.

ALEXIS Y ALTRES, *contra Isaac.*

No, en Sergi!

ISAAC

Jo per mos anys tinch dret: ma testa es blanca.

Digitized by Google

ALEXIS

Ell no!

(Altres volen que parli en Sergi.)

HERÁCLIAS, *volentse imposar als esvalotadors.)*

Ma gent!

SERGI, *avansant, volent apartar á Isaac.*

Jo! Fora!

ISAAC, *perque 'l defensin.*

A mí!

HERÁCLIAS, *als guardias.*

Aqueix home!

Aqueix home!

(Perque 'l deixin sol al mitj.)

SERGI, *girantse al poble.*

Y després jo li contesto.

POBLE

Si! Acabat tú.

SERGI, *á Alexis.*

Y l' arrencarém del trono.

ISAAC, *agenollantse.*

August! Excels! Lo raig de llum més pura!
La flor del Paradís! Si parlo feble
es, ay, de goig, perque escoltéu; de ira
perque hi ha 'ls enemichs á nostres portas.
Mes Albia es gran y sent orgull feréstech.
Llevat d' aquesta vila, es cert, vensuda
la terra ja ha caygut; mes tots nosaltres
pendrém las armas, tots!...

(Remor del poble.)

Digitized by Google

SERGI

Per l' Anatolia!

HERÁCLIAS, *vol ofegar ab sa veu la remor de descontent del poble.*

Tots, tots, fins los malalts y 'ls que agonitzin;
y als bisantins esclafarém la testa
en nom del Emperant!

SERGI

De l' Anatolia!

(Se sent la remor del poble que 'n protesta ab en Sergi. Nicéfor no 's pot contenir y diu á Heráclias ab veu alta.)

NICÉFOR

Que calli aquest traydor!

HERÁCLIAS, *contenintlo.*

Nicéfor!

ISAAC

Guerra!
Generosa la sanch que corri! El poble
d' aquesta Albia, oh l' August, vostre 's declara
y avuy s' aixecará pera servirvos.

SERGI

No á n' ell; á l' Anatolia!

NICÉFOR, *trencant tot mirament. Furiós.*

A l' orde meva!
Qui s' atreveix?! Mesquí! Cobart! Qui gosa
á alsar la veu traydor?! Jo soch l' Imperi;
la terra en pes l' encercla ma corona.

(Remors de protesta.)

Es meva vostra sanch: qui 'm la disputa?

Digitized by Google

SERGI, *avansant.*

La terra, qu' es sa mare. Es de la terra,
vostra no: ella la dona y á ella torna.

NICÉFOR, *rabiós dret.*

Oh mos soldats!

HERÁCLIAS, *per Sergi, als soldats.*

A eix home!

NICÉFOR, *als soldats que l' agafan.*

Engrillonéulo.

SERGI

Germans!

NICÉFOR

Y á qui 'l defensi! Que no parli!

ALEXIS, *fentse agafar.*

Jo ab ell!

SERGI, *mentres se 'ls emportan.*

Oh mos germans!

NICÉFOR

Que 'ls martiritzin!

(La gent del poble s' anirá aplacant poch á poch, espantada per lo que ara dirá Nicéfor.)

Jo soch vostre Emperant! Y aquí mas ordes
son las de Deu! Al puny tinch vostra vida:
sols moga 'l bras rodolaréu per terra
y per dragarvos s' obrirán las fossas!

(Instant de silenci. Tothom baixa 'l cap aterrat.)

De genolls devant meu.

(Van agenollantse poch á poch.)

Tothom! Y testas

Digitized by Google

y ulls á baix! Tots!

(A Heráclias.)

Miréuse 'ls miserables.

(Satisfet de véurels tots á terra, sarcástich.)

ESCENA VII

Tots los anteriors (menos SERGI y ALEXIS) y ANDRÓNICA. Al anarse agenollant lo poble queda destacantse en mitj de la gentada la figura d' Andrónica, dreta, brassos enlayre.

ANDRÓNICA

Y vos ho consentíu, oh Deu altíssim!

NICÉFOR, *á Heráclias.*

Qui ha parlat? Una dona! Y no es en terra!

ANDRÓNICA, *als guardias que la volen fer agenollar.*

Jamay al devant d' ell.

HERÁCLIAS, *al Emperant.*

Será una boja.

ISAAC

Que visca l' Emperant!

HERÁCLIAS, *imperatíu.*

Poble: que visca!

Que visca l' Emperant!

POBLE, *responent ab veus apagadas.*

Que visca!

NICÉFOR, *apartant los ulls del poble ab fástich.*

Alséuvos!

Digitized by Google

ISAAC

Oh l' August, l' Eternal, vos dona gracias
per tots un vell!...

ANDRÓNICA, *avansant.*

Ah, no per mí. Jo aixeco
las mans al cel. Que cayga sa ira tota
sobre Nicéfor!

NICÉFOR, *á Heráclias.*

Es la boja encara.

(Als guardias.)

Trayéula! Lluny!

ANDRÓNICA

Tirá del nostre poble!
caurás vensut. T' han de punxar la vista;
lo cap t' arrencarán, y d' esquellota
lo lligarán á un ca rabiós!...

NICÉFOR

Que calli!

(Los guardias voltan á Andrónica.)

ANDRÓNICA

Y rebotent, llengotejant ta boca
escarnirá 'ls udols del ca, y pels sigles
passar y repassar en nits de boyras
entre 'ls llamps t' has de veure!

NICÉFOR, *regirantse en la cadira esglayat.*

No! Ofeguéuli
la veu al coll!

(Los guardias se la van enduyent.)

ANDRÓNICA

Nicéfor, no es deliri!

Digitized by Google

Jo sola 't puch salvar: es temps encara!
Deixéume!

(Desprenentse á la forsa dels guardias.)

HERÁCLIAS, *perque no la deixin.*

No, depressa.

ANDRÓNICA, *corrent al trono.*

Escolta! Escóltam!

(Resistintse als que se la volen endur. L' Emperant está com encisat.)

Jo estimo al Emperant! Lo cel m' envía

NICÉFOR, *com despertant. Enérgich.*

Jo ho vuy que parli!

ANDRÓNICA, *damanant aussili.*

Oh Nicéfor!

(Perque se la enduhen.)

HERÁCLIAS Y ALTRES, *perque se la enduguin.*

Fora!

NICÉFOR, *dret, imperatíu.*

No! Aqueixa dona! Els meus soldats! Portéula!
No es boja, no, que ve de l' altra vida!
Y jo li vuy parlar.

(Ab terror.)

HERÁCLIAS, *á Nicéfor.*

Calméuvos!...

NICÉFOR, *per son pit.*

Bátrem
com martell, m' he sentit: y vuy saberho
perque 'l cor m' ha saltat. Qu' es eixa forsa
que en ella hi ha! Oh escolta, tu: que parlis!...
ó sino aquí mateix!...

(Furiós ha baixat del trono.)

Digitized by Google

ANDRÓNICA, *alsant lo cap.*

Qué? Fer que 's vessi
la meva sanch, senyor? Miréu: tremolo
de por que tinch; y no 'm fa res. Va! Ara!
Déume la mort! Quan he vingut sabía
que te grapas el tigre:

NICÉFOR, *als caballers que van á ferirla.*

Qui la toca?!

ANDRÓNICA, *á Nicéfor.*

Pobre! Infelís! Tota esta gent que 'ns mira,
los de baix y 'ls de dalt, quants te rodejan
senten odi per tú. Jo no: jo t' aymo!
Jo may t' havía vist; y 't coneixía.
Tú vius mancante l' ánima, y la meva
jo te la duch, que per mos ulls te guayta.
Jo sola 't puch salvar!

HERÁCLIAS

Ja prou!

NICÉFOR

No: gosan
veyentla 'ls ulls! Miréu 'ls seus: espurnan
mateix que 'ls astres, que hi ha 'l cel á dintre.

(Los caballers disputan entre ells.)

HERÁCLIAS

Senyor, ella 'ns ha ofés, y jo sa vida
vos reclamo per tots!

ANDRÓNICA, *corrent á Nicéfor.*

Senyor, ampáram!
Sálvam d' aquesta gent!

CABALLERS

Sa vida!

Digitized by Google

NICÉFOR, *acabant de baixar á Andrónica.*

Vina.

POBLE, *avansant.*

Nosaltres la volém!

NICÉFOR

Jo sol! Va! Fora!
Que s' aparti tothom! Lo poble enrera!
Enrera 'ls caballers! Aquesta dona
es sagrada per tots.

(A ella sola.)

Ja ho veus: te salvo.

ANDRÓNICA

Sí, vos.

(Als caballers.)

Los cors rohíns! Es que sedeja
sa gola: volen sanch, y es gent poruga!
Fora d' Albia cerquéula.

(Remor del poble.)

POBLE

Es cert.

HERÁCLIAS

Oh ira!

CABALLERS

Mori!

(Ella te por.)

NICÉFOR

No 't deixo.

(Als caballers.)

A ella: si us afronta
responéuli ab rahons.

Digitized by Google

(Los nobles protestan.)

Ab fets.

(Los guardias contenen al poble.)

HERÁCLIAS, *avansant cap á n' ella.*

La llengua
t' haig d' arrancar!

ANDRÓNICA

Senyor! Tota la culpa
la te aqueix home que fa por.

POBLE

Sí, tota.

ANDRÓNICA

Es la mort del Imperi.

(Riu Heráclias.)

Si en sa cara
du la mort. Si es la mort.

(Heráclias va cap á n' ella ab la má al pom de la espasa. Nicéfor l' atura posantli una má al mitj del pit.)

NICÉFOR

Ni un pas, ó llenso
al poble contra vos.

ANDRÓNICA

Senyor, veyéulo:
raja la pesta de son cos: la lepra
du en las mans y en l' alé; sos ulls matzinan;
seca las fonts d' hont passa; dels sepulcres
la podridor buyda en lo mon. En somnis,
en forma de serpent l' he vist: cerclava
vostre coll, vostre cos: lo pit teníau
badat, y al lloch del cor lo cap del monstre.

Digitized by Google

HERÁCLIAS

Oh caballers, ab mí!

(Avansan los caballers ab las armas al puny.)

NICÉFOR

Poble, ab mí! Poble!

(Los caballers s' aturan al avansar lo poble: molts d' aquestos treuhen armas. Al poble.)

Aturéuvos.

(Nicéfor s' ha quedat mirant fit á fit als caballers. Després mira á Andrónica.)

Y ara tothom que surti.

(Remor general.)

Tothom! Tothom! Los caballers! El poble!

HERÁCLIAS

Fins jo, senyor? Y á mí m' ho diu Nicéfor?

NICÉFOR, *alt.*

L' Emperant es qui ho diu y á vos us toca
lo primer obehir.

(Pausa.)

Que ho vuy!

HERÁCLIAS, *als cavallers.*

Seguíume.

NICÉFOR

Y vosaltres també, poble. Mos guardias!

(Cridant com boig.)

Jo vuy la soletat! Tanquéu las portas!

(Tothom va sortint per hont ha entrat.)

ABAT, *á Heráclias, tot sortint.*

També aixó es obra vostra?

Digitized by Google

HERÁCLIAS, *sortint rabiós.*

No, del diable!

JORDI, *mentres van sortint.*

Eixa dona qui es?

MATHEU

Qui es?

JORDI, *burlántsen.*

Si sembla
la hermosa d' un bordell.

PACOMI, *indignat.*

Fals. Es la dona
la més santa y més pura de la terra.

ESCENA VIII

ANDRÓNICA y NICÉFOR

NICÉFOR, *satisfet.*

(Ah. Tots lluny.)

(A ella.)

Mira, ja no hi son. Nosaltres
y ningú més.

ANDRÓNICA

Y Deu!

(Se queda mirant. Pausa.)

NICÉFOR, *ab veu baixa.*

Y Deu!

(Intim.)

Va, cóntam:
qui ets? D' ahont has vingut?

Digitized by Google

ANDRÓNICA, *cayent de genolls, plorant.*

Oh! Jo us ho prego,
Senyor, Senyor! Pietat per vos, que us duhen
á morir els que us voltan.

NICÉFOR

Parla. Parla.

ANDRÓNICA

Jo crech en vos, sentíu? Que á dalt del trono
us vuy triomfant, bell, pur, vostra la terra
d' un cap al altre, y 'l cel no més per sobre!
Matéume á mí... y pietat per vos.

NICÉFOR

Voldría
tenirte aixís, sempre á mos peus; esclava;
fente patir per veure en ta hermosura
regalimant el plor. Ara! Com ara!
(Dit ab rabia y amor impetuós.)

ANDRÓNICA

Oh, no 'm parléu aixís! Ay de mí trista
que vos no m' entenéu.

NICÉFOR

Mes sí! Si escolto
tot jo. Si es tot mon ser que beu ta vida,
(Ella 's va alsant ab por.)
que 't resplandeix entorn y aspiro en l' ayre.
Qu' ets feta de cel blau, d' argent d' estrella,
de raigs de sol, d' escuma de las onas,
ab sospirs de las flors y ab besos d' ángel!

ANDRÓNICA, *plorant.*

Ay Senyor, si fos cert qu' heu mort per dintre,
que l' ánima heu perdut!
(Apartantse ab por.)

Digitized by Google

NICÉFOR, *acostantshi impetuós.*

No, no! Si goso
ab la teva dolor. T' angoixa encara
te fa més grata á mos desitjos: vina
á mos brassos que 't senten!

(Rabiós.)

Que m' arboro
per gosar tas besadas! Ah, no fugis,
que 'm fonch d' amor! Que 't vull!

ANDRÓNICA, *fugint esglayada.*

Senyor!

NICÉFOR

Que t' aymo,
y 'm fas morir de rabia!

ANDRÓNICA

Senyor!

NICÉFOR, *perseguintla rabiós.*

Crema
ma carn del goig que vol!

ANDRÓNICA, *rabiosa ara.*

Deixéume!

NICÉFOR

Ets vida
per mí!

ANDRÓNICA

No, may!

NICÉFOR, *rihent rabiós.*

Ja ets meva!

(Cauhen per terra.)

ANDRÓNICA

Déixam! Monstre!

Digitized by Google

NICÉFOR, *rihent feréstech.*

Ets dona y jo 't tinch fam!

ANDRÓNICA, *lluytant per terra.*

Fera!

NICÉFOR, *volguentla besar.*

En ta boca!...

ANDRÓNICA, *apartant la cara.*

No, no!

NICÉFOR, *besantla. Després rix.*

Ja t' he besat!

ANDRÓNICA

Cobart! Ah! Lladre,

Ara vas á morir!

(Lluytant á terra, ella s' ha després y li posa las mans al coll.)

NICÉFOR, *ab veu ofegada.*

Ma gent!

ANDRÓNICA

T' escanyo!

Escup lo bes, traydor, escuplo!

NICÉFOR, *cridant ab veu apagada.*

Aussili!

ANDRÓNICA

Móret, móret!

NICÉFOR

M' ofego!

ANDRÓNICA, *procurant alsarse.*

Lladre! Déixam!

(Conseguintho.)

Digitized by Google

Gracias Deu meu!

(Desprenentse d' ell. Alsantse.)

NICÉFOR, *revolcantse per terra.*

Ah que m' ofego! Ayre!

ANDRÓNICA

Ahont soch?

NICÉFOR, *sempre á terra.*

Cert: tens mal cor!

ANDRÓNICA, *ab lo puny clos, amenassantlo.*

Oh miserable!
canya podrida qu' ets! Runa d' imperi;
runa d' home y de bestia! Ni com bestia
m' has pogut vence' á mí, á mí, una dona!
Me fas horror! Malvat! Te creya un astre
y ets un cuch revolcante en ayguas mortas,
que jo he esclafat sota mos peus! Quin fástich!
Y he cregut qu' era Deu, qui 'm deya: «Veshi;
truca á son pit ben fort, qu' es temps encara,
desperta á n' ell y á ton país, y aixécals!»
Y jo, boja que soch, quan las campanas
han cridat á consell, sola y ardida
he fugit de mon claustre! Ha estat desvari!
Al monastir, y prou. Y á pregar sempre
pels morts.

(Anántsen cap á la dreta.)

NICÉFOR, *correnthi.*

No, anárten no! Espera, no 'm deixis;
que jo vuy que m' escoltis.

(Per son cap.)

Que aquí dintre
m' abrusa afany de llágrimas!... y sento
febre de dirte, jo no ho sé qué, mira:

Digitized by Google

no 't tinch odi, no, no; respecte. Em parlas
com ningú m' ha parlat, qu' ets altra vida!
Mes no apartis los ulls! Míram! Escóltam!

(Rabiós.)

Oh, no m' escolta! Infern, jo 't crido: ajúdam!

ANDRÓNICA, *anant resolta cap ahont ha sortit lo poble.*

Eh, prou!

NICÉFOR, *corrent á impedirho.*

Per Deu t' ho prego: perque salvis
l' ánima meva, que, si ho vols, tú sola
la pots salvar; que Deu t' ho ha dit que vingas.

(Ella torna enrera rápidament.)

Oh, mira: fa un instant que aquí 'm mancava
l' ayre per respirar: si ara respiro
es sols de tas paraulas que revolan
al meu entorn, com á sospirs d' aucellas.
Jo no sé pas qui ets; mes t' han sentida,
no sé cóm, ni per qué, al plegat, ben fosas,
la carn que tinch y l' ánima qu' es meva;
y, mira, ja está fet lo teu prodigi,
de diable ó de Jesús, no ho sé; sols trobo
qu' era 'l pit terra aixuta y 's fon en llágrimas;
que tú, ab las tevas mans, quan las unías
al entorn del meu coll, en ell reblavas
l' anella del esclau. Qui sap, oh dona,
si es de boig lo que 't dich; potser nosaltres
ho som tots dos: si ho som, que may revinga
la rahó á nostre cap! Qué vols: demana!
Vols que t' alsi en un trono arrán dels núvols?
Vols qu' entorn de ton cap com papallona
volteji etern lo sol? Vols que la terra
sigui 'l ca de tos peus? Vols veure corre

Digitized by Google

la sanch á rius, que 's fassi un mar, que pugi
serras amunt fins que 'ls estels s' hi amarin
y 's topin embriagats desfentse á trossos?

ANDRÓNICA

Senyor, Senyor, ohíume! Jo us demano
una cosa tantsols...

NICÉFOR

Y qu' es?

ANDRÓNICA

Voldría
tantsols que fóssiu bo.

NICÉFOR

Donchs jo t' ho juro
que ho seré. Y á la forsa vuy que 's torni
bo tot mon poble: baldament per serho
s' assahoni la terra ab sanch y llágrimas!

ANDRÓNICA

Oh, no: calléu, que 'm fan morir d' angunia
vostras paraulas! Quina por!

NICÉFOR

Por? Digas:
donchs ser bo... qu' es?

ANDRÓNICA

Ser bo?! Estroncar per sempre
lo plor dels altres per plorar de joya.

NICÉFOR

Sí, sí: plorar de joya...

(Rumiant qué vol dir.)

Oh, si 't tenía
en lo trono asseguda, y jo posava

Digitized by Google

en ta falda mon cap, devant del poble
congregat á tos peus! Si tú ploressis,
tas llágrimas de goig aquí 'm caurían

(Per la cara d' ell.)

á las mevas trobant; y ellas depressa,
quin corre cara avall, d' amor unintse
y al sol brillant sobre dels caps del poble!

ANDRÓNICA

Senyor! Gracias, senyor!

NICÉFOR

Ja no m' odías?

ANDRÓNICA

Oh, no! No.

NICÉFOR

Lo teu nom?... Ton nom?

ANDRÓNICA

Andrónica!
Mes despertém, senyor; ja prou. Esperan
los caballers y 'l poble, y fora vila
hi ha 'ls estols bisantins.

NICÉFOR

Y jo aquest trono
t' oferia, que cau!

ANDRÓNICA

No, qu' es enlayre
y será fort si es que ho voléu.

NICÉFOR

Goberna:
qué vols que fassi l' Emperant?

(Ella va á parlar.)

Digitized by Google

No ho digas:
cridaré al poble y á tothom, y, parla,
parla tú y t' obeheixo, qu' ets antorxa
qu' encén fogueras dintre 'l pit!

ANDRÓNICA

Veyéume:
qué soch jo per parlar?...

NICÉFOR

Tot: la meva ánima
que ab mí no vingué al mon quan jo vaig neixer
y ara troba 'l seu cos qu' ella 'l cercava,
(Per son pit.)
tu, qu' ets sols esperit, com jo materia.

ANDRÓNICA

Oh, acabém!

NICÉFOR, *ab entussiasme.*

Acabém?! Comensém ara!
Jo vuy lo que tú vols. Tú vols que 's torni
la terra un cel? Dónam la má: 't segueixo!
No tinch ulls per mirar: tú 'ls tens, y miras
y ploras per tú y jo. Si 'l cor me manca
ab lo teu en tením pels dos!

ANDRÓNICA

Me crida
lo monastir, hi dech tornar!

NICÉFOR

No ara!
Si 'm deixas ara, tot fineix, que torno
á caure en negra nit.

ANDRÓNICA

Cridéu que vinga
tothom aquí.

Digitized by Google

NICÉFOR, *corrent á la porta dels caballers.*

Tothom aquí! Mos guardias
que torni aquí mon alt consell, mos nobles.

ESCENA IX

ANDRÓNICA, NICÉFOR y tots los caballers d' avans. Andrónica y Nicéfor están al mitj de la escena y aquest parlará mentres van entrant.

NICÉFOR

Caballers: amatents aquí. Jo mano
que 's fassi dia clar. Lluny las tenebras!
Mos caballers: veníu! Tothom de joya
al meu voltant!

HERÁCLIAS

Senyor, no us sé compendre.
(Riu Nicéfor.)

GELASSI, *als caballers.*

L' Emperant sembla un altre.

NICÉFOR

Te, no saben
veure la llum, Andrónica!

HERÁCLIAS

Aquí dintre
encara aqueixa dona!

NICÉFOR

Aqueixa dona
salva l' Imperi avuy, que á mí 'm desperta,
que dormía tot jo per culpa vostra!

Digitized by Google

HERÁCLIAS, *ab familiaritat.*

Nicéfor!...

NICÉFOR, *imposantse.*

L' Emperant!

(A Andrónica.)

Oh tú, segueixme.

HERÁCLIAS

Senyor... Mes ahont anéu?

NICÉFOR

A dar al poble
lleys d' amor, lleys de vida; y com vosaltres
no me 'n heu ensenyat, m' hi duch al mestre.

GELASSI

Això es escarni al trono!

HERÁCLIAS, *á Nicéfor.*

Això es desvari
de vostre cap.

(Nicéfor va á pujar las gradas del trono duyent per la má á Andrónica, que s' atura als peus dels grahons.)

NICÉFOR

Si puja al trono ab ella
la joventut, la vida, l' hermosura,
la bondat, l' entussiasme, Deu, 'l poble
y mon cor que 's desperta y diu: Andrónica
si 'm vols salvar, segueixme!

(Ell la va conduhint per la má.)

HERÁCLIAS, *volguentho impedir.*

Oh no!...

Digitized by Google

DEMETRI, *als caballers.*

Es profana
la magestat!

NICÉFOR, *tot pujant.*

Que suau camí!

HERÁCLIAS, *pujant un grahó.*

Aturéuvos!

NICÉFOR, *girantse.*

Las portas, oh mos guardias! Pas al poble.

HERÁCLIAS

Qué feu, senyor?

NICÉFOR

Baixéu lo front, Heráclias.

(Andrónica s' asséu al trono ab lo cap baix. Nicéfor se queda dret al costat.)

ESCENA X

Los anteriors y tots los del poble menos SERGI y ALEXIS.
La escena s' ompla rápidament.

NICÉFOR

Caballers, sou ma guardia. Guardia d' ella
sols lo poble. Penséuhi. El trono es ara
un altar, una gloria, y estén per sobre
l' ángel d' esta nació sas amplas alas.

(Los caballers quedan aterrats, silenciosos.)

JORDI, *á mitja veu.*

Aquella á dalt... Al trono!

Digitized by Google

MATHEU, *id.*

Du 'l ropatje
de las novicias de Sant Grau...

POBLE, *id.*

La boja.

POBLE, *id.*

No ho es.

PACOMI, *id.*

Jo la conech: es santa. Sempre
fa caritat als pobres. Si es Andrónica!
(Tot lo anterior s' haurá dit mentres van entrant.)

NICÉFOR

Escoltéume, fills d' Albia: jo us demano
per mos erros perdó.

(Remor general.)

HERÁCLIAS, *als caballers.*

Es de boig.

POBLE

Miracle!

NICÉFOR, *insistint.*

Mos erros que 'm perdoni...!

(Remor dels caballers. Imposantse.)

Y cent vegadas
ho demano al meu poble!

MATHEU Y POBLE

Visca Andrónica!

NICÉFOR

Que escolti feta un cor tota la terra.
Si, Andrónica; qu' ets tú encencer puríssim

Digitized by Google

ab rehinas del cel, y jo una brasa...
Las rehinas arréu que 's fássin núvol.

(Parlará Andrónica ab veu humil, mirant de cop á Nicéfor. Després fixa la mirada en lo cel.)

ANDRÓNICA

En nom de Deu, de bat á bat que s' obrin
las presons als fills d' Albia. Pera sempre
los torments que fineixin, y que sían
richs y pobres germans! En mitj la plassa
lo foch que abrusi 'ls instruments sangnosos
dels martiris crudels.

NICÉFOR

Sí, sí! Qu' espera
á obehirla ma gent? Com llamp, sas ordes
á complirlas!

(Surten per la dreta alguns soldats y nobles.)

POBLE

Oh, Andrónica!

(Remor de veus barrejadas, dominant lo nom d' ella.)

POBLE

Que visca!

POBLE

Visca la santa!

POBLE

L' ángel!

POBLE

Visca Andrónica!

(Lleuger remor dels caballers aterrats. Andrónica 's posa dreta, parlant com inspirada del cel.)

Digitized by Google

ANDRÓNICA

Fills d' Albia! Oh poble! Oh caballers! La terra
está en perill: al espuntar la aurora
voltará l' enemich nostras murallas!
Oh germans, despertéuvos! Poble lliure
som pel llinatje: may, may l' Anatolia
devant Bisanci acoti 'l front; que lluyti,
qu' esqueixi carn, qu' estripi y esmicoli
lo poder enemich; tot abrassantse
l' anatólica gent, tothom que tinga
foch de patria en las venas, richs y pobres,
agermanat tothom, l' orde seguintla
de qui es nostre Emperant!

NICÉFOR

Tothom que ho vulga,
y la terra se salva.

(S' ha anat encomanant l' entussiasme.)

GELASSI

Oh sí, salvémla!

ESCENA XI

Los anteriors y SERGI y ALEXIS y altres presoners ja en llibertat.

SERGI

Salvémla tots agermanats!

POBLE, *ab gran alegría.*

Es Sergi.

Digitized by Google

ALEXIS

Las presons son obertas!

POBLE

Visca Andrónica!

ANDRÓNICA

Senyor: tothom es lluny, som sols. M' esglaya
la soletat.

NICÉFOR

Qué vols?

ANDRÓNICA

Senyor: voldría
que tothom ens voltés.

NICÉFOR

Tothom! Que vinga
tothom al voltant nostre! Fora Guardias!
Acostémshi nosaltres: vina, Andrónica.

(Lo poble barrejantse ab los caballers que, en part, segueixen lo moviment general, encara que ab certa rigidesa, invadeix tot l' escenari. Nicéfor y Andrónica devallan algunas gradas, veyentse 'ls caps d' ells dos sortir per sobre la gentada. Fa estona que s' han deixat de veure l' Abat, Livani y Pacomi.)

POBLE

Adorém á esta dona!

POBLE

Es una santa!

ANDRÓNICA

Que visca l' Emperant!... Y ab ell que visca
el poble, 'ls caballers, la patria una,
l' Anatolia del cor.

Digitized by Google

NICÉFOR

Si, l' Anatolia.

ANDRÓNICA

Cada hu es una fulla, 'l tot es l' arbre.

NICÉFOR

L' arbre que reverdeix perque tu á sobre
hi esténs la llum del sol.

ANDRÓNICA, *al poble, per l' Emperant.*

Ell se us entrega!
Ell es vostre, germans!

MATHEU Y ALTRES

Visca Nicéfor!

POBLE

Visca Andrónica!

POBLE

Visca!

NICÉFOR

Va! Las armas
aixequém tots contra Bisanci!

SERGI

Guerra
als bisantins!

ALEXIS Y ALTRES

Que morin!

(Tothom ho contesta.)

NICÉFOR, *á Andrónica.*

Tú ets qui salvas
l' Imperi; tú.

Digitized by Google

ANDRÓNICA

Y ara, senyor, per sempre...
Adeu!

NICÉFOR

No, no; jamay, jamay! Que tanquin
las portas del palau! Que tú no surtis!

ANDRÓNICA

Pas! Pas!

NICÉFOR

Si 'ls presoners jo te 'ls entrego
per un tot sol: per tú.

ANDRÓNICA

Senyor: al claustre
jo hi dech tornar. Si perilléu, cerquéumhi.

POBLE

Visca Andrónica! Visca! Visca Andrónica!

(Ella passa mirant al cel. Quant surt, los crits segueixen á fora, allunyantse fins que ha caygut lo teló.)

HERÁCLIAS

Senyor!...

NICÉFOR

Oh, Heráclias, jo la vuy! Per viure
me cal aqueixa dona!

HERÁCLIAS, *volent dir que desperti.*

Senyor: calma.

NICÉFOR, *feréstech.*

No, calma no; que jo la vuy. S' allunya,
y 'm moro! Oh Deu, que se m' emporta l' ánima;

Digitized by Google

y 'l d' avans torno á ser, que 'l cor me trobo
ab mals desitjos altre cop sens ella!
Vuy eixa dona! Andrónica! Eixa dona!

(Desesperat. Lo poble y molts caballers barrejats han anat sortint seguint á Andrónica. Se sent que la victorejan á fora tot allunyantse 'l remor.)

TELÓ

Digitized by Google

Acte segon

Quadro primer

Sala curta del Palau de Nicéfor á Albia. A un costat una finestra. Es al matí.

ESCENA PRIMERA

L' ABAT DE SANT THIMUR, GELASSI y després LIVANI.
L' Abat es en escena; entra Gelassi.

GELASSI

Bon dia.

ABAT

Caballer, la vostra cara
no es senyal de bon dia.

GELASSI

Ab la foscuria
los bisantins han avansat com ombras,
y l' alba al clarejar per tot se 'n veuhen.

Digitized by Google

ABAT

Bona nova!

GELASSI

Cóm, vos?...

ABAT

Qu' es bona nova
pera Bisanci.

GELASSI, *sortint.*

A Heráclias corro á dirho.

ABAT

Oh, si; corréu.

LIVANI, *entrant.*

L' Abat...

ABAT

Ja ho sé, Livani:
los bisantins los nostres murs rodejan.

LIVANI

Donchs alegrémnos, puig caurá vensuda
la vila avuy mateix.

ABAT

Deu vos escolti.

LIVANI

Lo cercle no volíau? Donchs pot dirse
que Albia ja 's veu cerclada. Ahir al vespre,
quan per consell d' aqueixa estranya dona
s' obriren las presons, si que podía
referse aquest malvat. Mes ab Heráclias
com avans aprop d' ell...

ABAT

Cert: mes si Andrónica
tornava al Emperant...

Digitized by Google

LIVANI

S' ablaniría
lo malvat al sentirla. Mes quan ella
se 'n apartés, Heráclias igual que ara
tornaria á ser mestre.

ABAT

Y si eixa dona
ja no 'l deixés?

LIVANI

Llavors...

ABAT

Y si Nicéfor
la prengués per esposa? Ella es novicia,
y 'ls ulls del Emperant treyan espurnas.

LIVANI

Fora la nostra pérdua, perque 'l poble...

ABAT

Lo poble es fanatisme. Com un astre...
com lo sol al sortir sobre la terra
eixa verge s' ha alsat demunt del poble!
Ja 'l vegéreu ahir. Ja sabéu ara
com crida pels carrers que vol á n' ella
dalt del trono imperial, y donaría
tota la sanch seguintla.

LIVANI

Y donchs, cóm ferho?

ABAT

Fent qu' eixa dona del sagrat no surti;
que no vinga al Palau, costi 'l que costi.

(Se sent remor del poble.)

Digitized by Google

ESCENA II

L' ABAT DE SANT THIMUR, LIVANI y DEMETRI.

DEMETRI

Ja ho sentíu, caballer. Lo poble encara
per los carrers victorejant á Andrónica.

ABAT

Y no es pas tot: que crida com á fera
la mort del Emperant.

DEMETRI

La lluyta á fora,
la lluyta á dins la vila! Ay de nosaltres!

ABAT

Mes si eixa dona al poble va amansirlo
ahir al peu del trono!...

LIVANI

Donchs ens créyam
que á Nicéfor seguía encara 'l poble!

DEMETRI

Ah, no: perque al deixarlo la novicia
l' Emperant s' ha abatut, y l' obra d' ella
ben depressa ha fugit de la seva ánima,
qu' Heráclias s' ha imposat, y ha donat l' ordre
de que comensin altre cop los cástichs
y 'ls llibertats á las presons revingan.

(L' Abat y Livani 's miran satisfets.)

Digitized by Google

LIVANI

Tot es perdut aixís per l' Anatolia.
Sense 'l poble l' August...

ESCENA III

HERÁCLIAS, L' ABAT DE SANT TIMUR, LIVANI, DEMETRI y GELASSI, que venen ab altres caballers.

HERÁCLIAS

Y qué, Livani?!
Vos tindréu bona espasa; mes hi ha lluytas
que no las coneixéu. No se l' enjoua
al poble ab afalachs. Prou vaig cridarlo
devant Nicéfor; y 'l sentíu? S' ubriaga
per eixa dona! Cal que temi 'l poble,
y obeheix per l' esglay.

ABAT

Es cert.

GELASSI

No sempre:
que deslliurar als presoners procura.

HERÁCLIAS

Son fortas las presons y las enrondan
nostres lleals. Y jo us ho dich, Livani;
Albia 's veurá salvada. Dintre un' hora
aquest poble envilit s' alsará en brega
en contra 'ls bisantins. S' ha donat l' orde
per plassas y carrers que tothom vaja
dret als murs, y 'l que nó, perdi la vida.

Digitized by Google

DEMETRI

Donar armas al poble encegat d' odi
contra Nicéfor... Oh!

HERÁCLIAS

Rebrán las armas
vora 'ls portals mateixos.

POBLE, *á fora.*

Visca Andrónica!

LIVANI

S' acosta l' Emperant.

HERÁCLIAS, *volent dir que fa lo que ell vol.*

Y donchs! Lo míser
se revolca en sou llit y 'ls ulls no tanca,
á eixa dona cridant, á eixa diablesa
que tot ho ha revoltat. Mes jo us ho juro
que aquí no ha de venir, puig mana Heráclias.

GELASSI

Ja es aquí l' Emperant.

HERÁCLIAS, *als caballers.*

Anéu! Tots fora!

ESCENA IV

NICÉFOR, HERÁCLIAS, L' ABAT DE SANT THIMUR, LIVANI, GELASSI, DEMETRI, NIKELAS y altres caballers.

NICÉFOR

Qui es que se 'n va? Tothom aquí!

Digitized by Google

HERÁCLIAS

Las ordes
del August á obehir! Tornéu!

NICÉFOR

Gelassi,
al meu costat. Tothom. Demetri. Sembla
que 'm voléu sol, y sol mon front esclata
que 'ls pensaments no hi caben. Hi ha com núvol
tempestuós aquí dintre.

(Per son cap.)

Y 'l llamp guspira
per mos ulls abrusats.

HERÁCLIAS

L' August, vos prego
que descanséu.

NICÉFOR

Que descanséu! Tot' hora
que descansi mon cos! De qué? Canséulo,
que l' afatiga 'l descansar!

HERÁCLIAS

Jo guardo
vostre repós y vetllo vostra ditxa.

NICÉFOR

La ditxa meva hont es? La ditxa meva
me l' ha ensenyada aqueixa dona, y, lladre,
ab ella se l' ha enduta.

HERÁCLIAS

Ella á la fossa
vos menava.

NICÉFOR

No, al cel, qu' ella sabía
lo camí d' arribarhi! Vos sou runa,

Digitized by Google

sou arna de l' avior. La fulla seca
que deixi l' arbre vert, qu' en ell fa nosa
á las fullas qu' espuntan: jo aquí ho sento

(Per son cap.)

mes, ay, no ho sé esplicar. Al poble 'l salva
la joventut, l' amor, l' empenta nova
que crida á tots los sers: fes flors y grana:
qu'en l'arbre's diu pols d'or que altre arbre llensa!...
Y aquí sobre mon pit se diu Andrónica!

(Riu Heráclias sarcástich.)

Vostre riure cóm glassa! Fins m' arriba
al moll dels ossos! Oh quin fret! Tremolo!
Treyéume d' aquí dintre! Déume vida!
Déume sol que m' escalfi: y déume á n' ella;
que sostenintme en ella soch altre home;
qu' ella y jo som un mon, y sol ni l' ánima
me sento dintre meu! Vos no: deixéume.

(Perque Heráclias volía sostenirlo.)

HERÁCLIAS

Es la febre, senyor.

NICÉFOR

Corréu, que 'm portin
ma llitera!

HERÁCLIAS

L' August!...

NICÉFOR

Ayre, vuy ayre!
Vaig á cercar l' ánima meva, á Andrónica:
per no caure la vuy. Fins ab cadenas
la tindré á vora meu! Aquí! Y que mani
fins sobre vos!

Digitized by Google

HERÁCLIAS, *sarcástich.*

Be está. Mes adverteixo
al soberá que pels carrers se crida
mori l' August!

NICÉFOR

Y donchs qué fan mas tropas?
Per qué no enfonzan los punyals fins l' ánima
dels que cridan ma mort?

HERÁCLIAS, *ab ironía.*

Si aixís hu ordena
l' August...

NICÉFOR

Oh sí!

GELASSI

Mes los mateixos cridan
victorejant á Andrónica.

NICÉFOR

No! El poble
es bo, que vol á n' ella. Jo vuy dirli
(Anant cap á la finestra.)
que la duga al Palau! En triomf!

ABAT, *perque 'l deixin acostar á la finestra.*

Deixéulo!

NICÉFOR, *als caballers.*

Apartéu!

DEMETRI

Oh: senyor!...

NICÉFOH

Jo ho vuy! Va, fora!

(Al arribar aprop de la finestra sent cridar al poble, que no l' arriba á veure.)

Digitized by Google

POBLE

Mori Nicéfor!

POBLE

Mori!

HERÁCLIAS, *als caballers.*

Anéu, precisa
que jo li parli sol.

(Los caballers se 'n van.)

ABAT, *á Livani.*

Ay de nosaltres
si ella torna al August!

LIVANI

Ja Heráclias vetlla.

NICÉFOR, *apart.*

¡Per qué á mí l' odi, si jo estimo á Andrónica!?

(Repensantse.)

Jo vuy cridarla ab ells.

(Insistint en guaytar á la finestra.)

Y si 'm tiravan
un dart!... No: d' aquí dintre. Visca Andrónica!

(Ho ha cridat, mes la veu se li ha ofegat al coll, mancat de forsas.)

ESCENA V

NICÉFOR y HERÁCLIAS

HERÁCLIAS

Senyor...

(No 'l sent.)

Digitized by Google

Senyor...

(Tocantlo lleugerament.)

NICÉFOR, *girantse soperb.*

Qui m' ha tocat?

(Humil.)

Heráclias.

HERÁCLIAS

Jo, si.

NICÉFOR

Miréu, quanta de gent! Mes fugen
ara.

HERÁCLIAS

Si: son los nostres que 'ls enpenyan
cap á un portal. Y ja 'l veuréu al poble.

NICÉFOR

Si; corréu. Visca Andrónica!

(Cridant baix, mirantlos.)

HERÁCLIAS

Prou farsa,
Senyor.

NICÉFOR

No us vuy sentir. Teníu: vos deixo!

HERÁCLIAS

Ah, no: me sentiréu!

(Nicéfor segueix voléntsen anar.)

Que vuy qu' escolti
l' Emperant.

NICÉFOR

Si ella fos aquí, jo us juro!..

Digitized by Google

HERÁCLIAS

Nin de bressol! Qué pots?! Si jo 't deixava
ay de tú!

NICÉFOR

Déume á Andrónica! Ahont es ella
si jo hi puch arribar!...

(Amenassantlo ab to puny.)

HERÁCLIAS

Nicéfor: mira.

NICÉFOR

Jo soch l' August, jo soch l' Emperant vostre.

HERÁCLIAS

Sí, l' Emperant, l' August: y jo dich ara
al August Emperant: ni qu' esclafessiu
á mitj mon ab los peus, aqueixa dona
la vostra amistansada no ho sería;
y la vostra muller mentres jo aleni
no ho será, no.

NICÉFOR

Calléu.

HERÁCLIAS, *superb.*

Perque jo dono
las lleys aquí! Perque soch jo que impera
demunt d' aquesta rassa: y tú ets joguina
que mou mon bras; que si 't deixava, en runa,
en pols, mesquí, tú 't desfarás per terra!

(Nicéfor retrocedeix, tambalejant com si anés á caure.)

NICÉFOR, *apart.*

(Ah, no puch!... Caych!...)

(Sostenintse en un moble.)

Digitized by Google

HERÁCLIAS, *sarcástich.*

Lo gran, l' excels, que mana
als elements y als homes!

(Rihent.)

NICÉFOR

Oh, no: bolva
soch y res més! No tinch coratje; 'm manca
sanch á las venas! Deu, quanta miseria!

HERÁCLIAS

Y á aqueix cuch de la nit, á aqueixa dona
no la veurás maymés!

NICÉFOR, *ab certa energía.*

Aixó si, encara
que hi vagi arrossegant, aniré ahont siga!

HERÁCLIAS

Maymés!

NICÉFOR

Si la veuré!

HERÁCLIAS

Malvat!

NICÉFOR

Sí, sempre,
ho haig de dir! La veuré!

HERÁCLIAS, *anant cap á n' ell, amenassant.*

Vil!

NICÉFOR

Sí!

HERÁCLIAS

Donchs ara
tú has decretat sa mort!

Digitized by Google

NICÉFOR, *ab coratje creixent.*

Ah, no!

HERÁCLIAS

Eixa dona
jo us la daré: mes erta, blanca, freda
un nus al coll, botent, sanguejant, morta!

NICÉFOR

Oh tigre! Oh Satanás! Oh Judas, Judas!
Jo 't mataré!

(Riu Heráclias.)

Jo 't mataré! Si gosas
á tocar ni un cabell á aqueixa santa
jo 't treuré 'ls ulls; t' arrencaré la llengua
y 'l cor y las entranyas ab las unglas!
Contra ella tú?! Ni llamps del cel, ni onas
dressantse fins al sol, ni Deu podrían!
Jo la defenso, jo. Jo la defenso;
y mira si 't tinch por, que ara t' escupo!

HERÁCLIAS

Ah, contra tú!

(Anant cap á n' ell cech de rabia.)

NICÉFOR, *esperantlo seré.*

Aquí 'm tens! No 'm moch! Au! Vina!

HERÁCLIAS, *aturantse ab por.*

Mal agrahit! Pitjor qu' esclau!

NICÉFOR, *amenassant.*

Acóstat!

Digitized by Google

ESCENA VI

NICÉFOR, HERÁCLIAS, GELASSI, DEMETRI, THEÓFIL, ABAT DE SANT THIMUR, LIVANI, NIKELAS y altres caballers.

THEÓFIL

Porto novas del poble.

HERÁCLIAS, *satisfet.*

Ah, 'l poble es ara
vora 'l portal, voltat dels meus, Nicéfor!
Escoltéu, ja no crida.

(Al acabarho de dir se comensa á sentir remor del poble que va venint.)

NICÉFOR, *esperansat.*

Oh, 'l poble!

HERÁCLIAS, *estranyat.*

El poble?!

GELASSI

Es que torna altre cop...

HERÁCLIAS, *ab angoixa. Va cap á la finestra.*

Cóm torna?!

NICÉFOR, *acostantse un xich á la finestra.*

Venen.

Venen.

HERÁCLIAS

Qué passa?!

Digitized by Google

THEÓFIL

Els nostres fugen!

(Los caballers parlan entre ells.

HERÁCLIAS, *veyentho per la finestra. Ab rabia.*

Fugen los nostres cap aquí!

NICÉFOR, *ab alegría.*

Fugen del poble que 'ls persegueix.

HERÁCLIAS

Oh Deu! Y portan armas!

DEMETRI, *entrant ab altres caballers.*

Senyor: lo poble armat!

HERÁCLIAS

Oh quina ira!

DEMETRI

Han desarmat als nostres que 'ls voltavan.

HERÁCLIAS

Cóm no 'ls han tret al camp?

POBLE, *al lluny.*

Que visca Andrónica!

NICÉFOR, *á mitja veu.*

Ella, sí, ella! El poble! El poble! Visca!

HERÁCLIAS

Si cridan contra vos! Tanquéu las portas!
Lluytan vora 'l Palau! Coratje! Anémhi!

(Surt ab tots los caballers menos Nikelas.)

NICÉFOR

Nikelas: ets ben meu?

Digitized by Google

NIKELAS

Oh, sí!

NICÉFOR

Donchs mata
á Heráclias en la brega!

NIKELAS

Senyor!...

NICÉFOR, *abrassantlo.*

Vina:
jo t' abrasso!

NIKELAS

Qué feu!

NICÉFOR

Sálvam!

NIKELAS, *resolt.*

Soch vostre!

NICÉFOR, *ha sortit Nikelas.*

Ara sens ell, Andronica!

ABAT, *entrant.*

Escoltéume,
Senyor: cal que s' entregui ja la vila!

NICÉFOR

No, que ara triomfaré!

ABAT

Vos, may!

NICÉFOR

Servíume:
anéu al monastir ahont es Andrónica
y que 'm vinga á salvar. Depressa!

Digitized by Google

ABAT

Hi corro.
(Jo 't faré caure á tú.)

(Surt.)

GELASSI, *entrant per un' altra porta.*

Senyor, salvéuvos:
qu' esgavellan la porta!

NICÉFOR, *com si 'l dominés un sol pensament.*

Ha mort Heráclias?

DEMETRI, *entrant.*

Senyor: volen matarvos!

NICÉFOR

Viu? Respónme!

DEMETRI

Ja son dintre 'l Palau! Fugíu, que pujan
la escala!

NICÉFOR, *á Theófil que entra.*

Es mort?

THEÓFIL, *als caballers.*

Salvémlo!

NICÉFOR, *resistintse á sortir.*

Vindrá ella!

POBLE, *molt aprop.*

Mori Nicéfor!

GELASSI

Son aquí!

NICÉFOR

No, Andrónica!...

Digitized by Google

(S' enduhen á Nicéfor per la banda contraria d' ahont venen los crits del poble que casi es en escena, puig fa caure una de las portas. Lo cambi de decoració te de ser fet tot lo depressa possible. Al caure 'l teló 'l poble segueix cridant: Mori l' Emperant! Mori l' August!, anantse després allunyant la cridoria. Al apagarse aquesta 's comensará á sentir tritllejar la campana del convent: que callará al alsarse 'l teló.)

Quadro segon

Sala gran d' un monastir de monjas. Una porta á la dreta y altra á la esquerra. Tot lo fons apareix cubert ab una cortina d' un blau negrench, deixant veure vagament un altar ab los llums apagats, menos lo d' una llántia que penjará del sostre.

ESCENA PRIMERA

PARE JOAN y SOR MARÍA

SOR MARÍA

Ay quina por, Pare Joan! Encara
me sento tremolar! Ay Verge pura!

PARE JOAN

Y hont se troba ara Andrónica?

Digitized by Google

SOR MARÍA

Reposa
estesa sobre 'l llit que apar dormida;
mes los ulls los te oberts, y á voltas parla
sens que ningú la entenga.

PARE JOAN

Pobre Andrónica!
Si 'l qu' ella ha fet no ho fa ningú! Sentíssis
tot lo que 's va contant: n' hi ha que creuhen
qu' es un ángel del cel y que altra volta
s' ha entrat al paradís.

SOR MARÍA

Ay, encararse
ab l' Enperant!

(Fent la creu.)

Nosaltres res sabíam.
La créyam reposant dintre la celda,
quan allá á mitja nit, quina cridoria
devant del monastir! Ens aixecárem
corrent d' un lloch al altre esporuguidas!
Trucan. Qui podrá ser á aquestas horas?
«Obríume que soch jo.» Te: la veu d' ella.
Y l' obrím. Y al tancar, altra vegada
cridadissa al carrer de «Visca Andrónica!»
ab veus més d' home!...

PARE JOAN

Y ella?

SOR MARÍA

Tan serena
com si sortís del chor.

PARE JOAN

Es un prodigi!

Digitized by Google

SOR MARÍA

L' Abadessa va endúrsela, y ben solas
se van tancar.

PARE JOAN

Y qué 's van dir?

SOR MARÍA

Nosaltres
prou qu' escoltavam, sense cap malicia.
Mes no vam sentir res. Per fi la porta
obríren de la cambra, y l' Abadessa
prenentla per la má 'ns va dir que Andrónica
era grata al Senyor, perque la vida
venía d' esposar pel be del próxim.
Y ella l' abrassá y totas nosaltras.

PARE JOAN

Y avuy va á professar! Quin goig!

SOR MARÍA

Ja era
pensat aixó de temps. Y encar que sía
Albia revolta, som en pau al claustre.

PARE JOAN

Y á més, que s' ho ha guanyat l' esser esposa
avuy mateix de Jesucrist.

ESCENA II

SOR MARÍA, SOR ELENA y PARE JOAN.

SOR ELENA, *ve molt conmoguda de la porta de la dreta.*

M' envía,
Pare Joan, nostra Abadessa.

Digitized by Google

PARE JOAN

Ploras?...

SOR MARÍA

Qué hi ha, germana?

PARE JOAN

Sí, qué hi ha?

SOR ELENA

M' espantan
aquets homes!

PARE JOAN

Quins homes!

SOR ELENA

Ay, desitjan
veure á Andrónica!

SOR MARÍA

Hont son?

SOR ELENA, *al Pare Joan.*

Nostra Abadessa
diu que parlin ab vos, mes qu' ells á Andrónica
no la vegin!

PARE JOAN

Que vingan.

(Surt Sor Elena.)

SOR MARÍA, *plorant.*

Quina angunia.
Potsé 'ns volen matar!

PARE JOAN

Ves: déixam, filla.

Digitized by Google

SOR MARÍA

Venen! Ay quina por! (Mes jo 'ls vuy veure!)

(Surt.)

SOR ELENA, *desde la porta de la esquerra.*

Per aquí. Entréu.

PARE JOAN

Veníu.

ESCENA III

PARE JOAN, SERGI, ALEXIS, MATHEU y alguns altres. SOR ELENA atravessa la escena y se 'n va per ahont ha sortit SOR MARÍA. Després ab altras monjas tornarán á guaytar per la porta de la esquerra.

SERGI

Voldríam
veure á Andrónica.

PARE JOAN

Be. Y qui sou?

SERGI

Nosaltres
eram ahir prop de Nicéfor, y ella
ens va salvar la vida.

ALEXIS

Y ara 'l poble
sobretot y tothom á ella s' estima.

PARE JOAN

Ah, sí! Si es una santa!

Digitized by Google

MATHEU, *á Alexis.*

Veus?

ALEXIS

No, un ángel.

SERGI

Ni un ángel ni una santa. Es una dona,

(Remors.)

ho torno á dir: sino que val més ella
que 'ls homes junts. Si tot es hermosura.
Hont es? Veníu, companys, qu' hem de parlarli.

PARE JOAN, *aturantlos.*

Pero per qué?

SERGI

Diu que per qué?! Per dirli
per aquets y tothom, aixó: Que 'l poble
us vol per Emperant, y vol que caygui
aqueix mal home que per tots es lepra.
Aixís: que us adorém, y per compláureos,
si ho manéu, de genolls la vida tota
ens hi estarém ab goig, posant los llavis
en la pols que petjéu, y nostra vida
us la entreguém, Andrónica, prenéula.
Mes monja no heu de ser: si ara us feu monja
robéu lo que no es vostre: la vostra ánima
qu' es l' ánima del poble! Aném á dirli.

ALEXIS

Aném, companys.

MATHEU Y ALTRES

Aném, aném. Depressa.

PARE JOAN

Aturéuvos.

Digitized by Google

SERGI, *á Sor María, Sor Elena y altras monjas que s' están á la porta de la esquerra.*

Ahont es. Aqueixas donas
ho saben prou.

SOR ELENA, *espantada.*

Pare Joan!

SOR MARÍA, *id.*

Aussili!

PARE JOAN, *contenint al poble que avansa cap á la porta ahont son las monjas.*

Per caritat!

SERGI, *á Pare Joan, aturantse.*

Qué ploran! Feu com ella
tinguéu pit y serviu d' alguna cosa.

(Fugen per la porta de la esquerra las monjas espantadas.)

PARE JOAN

Oh quins crits aquí dins!

ALEXIS, *volent avansar.*

Ningú 'ns aturi.
Aném!

PARE JOAN

Es lloch sagrat aquí!

(Lo poble remoreja.)

SERGI, *fent aturar als seus.*

Esperéuvos.

(Al Pare Joan.)

Féula venir á n' ella; y prou. Nosaltres
l' agafarém ab un brassat, per forsa,
y la durém al poble, qu' ell governa!

Digitized by Google

PARE JOAN

Per caritat!

SERGI, *decidit.*

Ah, no! Al carrer se troban
milers dels nostres: jo soch fort; que 's miri!
(Alsant los brassos com pera demostrar que te robustesa.)
Si la duré com munt de flors, posada
sobre mon pit, qu' es son altar, y espera!
Ah quin batre mon cor lo seu sentintli!
(Molt conmogut.)

PARE JOAN

Per mor de Deu!

ALEXIS, *á Pare Joan, apartantlo.*

Fugíu!

SERGI

Entrém y fora.
(Corren cap á la porta de la esquerra.)

ESCENA IV

ANDRÓNICA, PARE JOAN, SERGI, ALEXIS, MATHEU, SOR MARÍA, SOR ELENA, la colla de gent del poble y altras monjas. Andrónica ha aparegut sortint de darrera las altras monjas, que ploran espantadas á la porta de la esquerra, y s' avansa serena. Sergi y 'ls seus quedan com encisats sens gosar á dir una paraula.

ANDRÓNICA

Aquí 'm teníu. No fujo, no. Acostéuvos.

Digitized by Google

SERGI

Es ella.

ALEXIS, *á Sergi.*

Ella. Parla tú.

PARE JOAN, *pera que no avansi.*

No, Andrónica.

ANDRÓNICA

Demanávau per mí...

SERGI

Per vos, sí.

PARE JOAN

Volen
endúrseten d' aquí á la forsa...

ANDRÓNICA, *acostantse al poble.*

Pare,
al poble no 'l teméu: es bo, y ell vessa
generosa la sanch, perque ell s' estima
sobretot y tothom la patria nostra.
Tot lo qu' heu dit, germans, jo m' ho escoltava

SERGI

Ens diu germans, sentiu?!

ANDRÓNICA

Jo us ho agraheixo
ab tota la meva ánima, que lliure
ja avuy no 's troba com avans. Ay Pare
jo dech parlar ab vos!

PARE JOAN

Filla volguda!

ANDRÓNICA

Y us demano á vosaltres que ma angoixa

Digitized by Google

respectéu. No só aquella d' ahir vespre
del palau del August, perque 'm tiraren
un dart á las entranyas, y, ay, qu' es dintre!

SERGI

Ferida vos? Mori 'l tirá! Jo us juro!...

ANDRÓNICA

Qu' heu dit!... Ja no es tirá, que ara es altre home.

SERGI

Ell vos enganya: oh, sí, que altra vegada
escarcella als fills d' Albia y 'ls martiritza.

ANDRÓNICA

Nicéfor! Qu' es qu' heu dit?!

PARE JOAN

Y es cert; tú fora,
ell torná á ser crudel.

ALEXIS

Es vil.

SERGI

Nosaltres
lo farém trossos, y als portals...

ANDRÓNICA

Jo us privo
que atentéu á sa vida: anéu al poble...

SERGI

Parléuli vos al poble. Veníu.

PARE JOAN, *perque no hi vagi.*

Filla!

SERGI

Ah si vinguéssiu ab nosaltres ara!

Digitized by Google

Qui 'ns atura duyéntvos devant nostre?
Veníu. Per nostra terra us ho demano.

ALEXIS Y ALTRES

Tots. Tots.

SERGI

Per nostres fills. Per los que jeuhen
á dins las sepulturas. Pel Deu Pare!

ANDRÓNICA

Oh, escoltéume! Pel Pare jo us ho juro:
si Ell ho vol jo us segueixo, mes deixéume
parlar ab Ell. Y si Ell ho mana, 'l claustre
deixaré encar que sía pera sempre.

SERGI, *content.*

Companys, ja la sentíu.

ALEXIS

Que 'l poble ho sápiga.

SERGI

Y esperém: que vindrá.

MATHEU

Duguém la nova.

ANDRÓNICA

Germans, teníu fe en mí?

POBLE

Si, tota.

SERGI

Cega.
Mes deixéu que besém tantsols la gira
de vostra roba.

ANDRÓNICA

Ah, no, la má.
(Dubta Sergi.)
Estrenyéula.

Digitized by Google

SERGI, *no gosant.*

Tocarla jo ab la meva!...

ANDRÓNICA, *acostantshi ab la má estesa.*

Sergi.

SERGI, *ab gran emoció. Li ha dat la má.*

('M moro!)

ANDRÓNICA, *acostantli la má á la boca.*

Ánima gran teníu.

SERGI, *besantli la má.*

Oh, sí; desde ara.

ANDRÓNICA

Sou bons, companys.

(Li besan la má alguns altres.)

Anéu.

ALEXIS

Ah gracias!

POBLE

Gracias!

ANDRÓNICA, *abrassantshi y plorant.*

Pare Joan!

ALEXIS, *als seus, tot sortint.*

Mes l' Emperant que mori!

SERGI, *sortint l' últim.*

(Ah, quin goig!

(Per la seva má que ha tocat la d' ella.)

Aquí duch la calor d' ella!

Digitized by Google

ESCENA V

ANDRÓNICA y PARE JOAN

ANDRÓNICA, *rápit y ab emoció.*

Pare Joan, ohíume!

PARE JOAN

Oh, sí!

ANDRÓNICA

Y depressa.
Des qu' he tornat al monastir, y sola
m' he vist dintre ma celda, que combato.
Mes me trobo vensuda, y vinch á dírvosho.
Jo no puch esser monja. No vull serho:
diguéuho á l' Abadessa; á mas germanas
que no encengan l' altar, que 'm llensin fora,
perque he pecat y estich pecant; que dintre
del cor no hi tinch lo cel, y sento ab rábia
com enlloch de mon Deu, penso en un home!

PARE JOAN

Andrónica, qué dius?!

ANDRÓNICA

Jo, sí; escoltéume.
Vaig al vespre sentir com las campanas
tocavan á rebat; era que al poble
cridavan á consell perque las furias
degollavan la terra. Y va semblarme
que Jesús me digués: «Veshi y predica
l' amor entre 'ls germans d' aquesta terra.»
Y vaig deixar lo monastir com boja
d' amor als meus germans, volent, oh trista,

Digitized by Google

plaure al Senyor, tot llivertant ma patria.
Y cara á cara del August me trobo:
lo monstre m' esglayá y vaig malehirlo.
Mes tothom ja no hi es! Hont soch que resto,
sola ab ell? Cóm fugir? No més sa vista
trobo per tot que 'm lliga! Y m' obre 'ls brassos
y sos llabis, cremant, sobre ma boca
no besan, que mossegan com á vibras.
Y al anarlo á ofegar, ay quina angunia!
que aquell bes no ha acabat, que de ma boca
tota jo 'm va seguir, y per mas venas
besant, sempre besant, furgan sos llabis!
Pare, perdó; l' estimo!! Jo 'l vaig veure
com per mí feya 'l be, y si en aquest dia
als horrors ha tornat, es que l' envoltan
los vils que l' embruteixen! Pare, Pare,
que mon cel no es aquí! Perdó! Salvéume;
que aquí dintre sens ell me moriría!
Y morta y tot, y fins sota la terra,
sentiría son bes dintre mos ossos:
y si 'm cridés, la terra apartaría
viva d' amor cayent entre sos brassos!
Que l' apaguin l' altar: y adeu per sempre!

(Mentres parlava Andrónica han anat encenent l' altar.)

ESCENA VI

ANDRÓNICA, PARE JOAN, ABAT y després LIVANI. L' Abat ve de darrera de la cortina. Livani vindrá per la porta de la dreta.

ABAT

La encesa del altar es ordre meva:
y esperan l' Abadessa ab tas germanas.

Digitized by Google

ANDRÓNICA

Ah, no, no, que no puch, que 'l cor no 'm crida
d' ensá d' ahir, senyor, per ser la esposa
de Jesús.

(Segueixen encenent los llums del altar.)

ABAT

Infelís, qu' entre las urpas
del esparver t' abats com la coloma!
L' August no 't vol y 's riu de ta ignocencia;
que, per temptarte, Llucifer prenía
del condempnat Nicéfor la figura.

ANDRÓNICA

No, no, que 's pot salvar y Deu no 'l deixa;
y 'm vol á mí, y m' estima.

(Entra Livani.)

ABAT

Vos, Livani;
diguéuli vos.

ANDRÓNICA

(Ay Deu!)

LIVANI

Essent vos fora,
ahir nit, l' Emperant esclatá á riure
escarnintvos, crudel, mentres donava
l' orde de que altre cop engrillonessin
als caps del poble que segueix la xurma.
Y va dir que us volía per... esclava.
May per esposa.

ANDRÓNICA

(Oh Deu, lo cor se 'm trenca!)

ABAT

Mes, Livani, seguíu.

Digitized by Google

LIVANI, *no gosant.*

Senyor...

ABAT

Precisa
que ho diguéu tot, qu' es per la ditxa d' ella.

LIVANI

Puig que ho manéu....

(A Andrónica.)

Que si voléu servirlo
una nit com esposa, ell us regala...

PARE JOAN

Oh, calléu!

ANDRÓNICA, *plorant.*

Pare Joan! Pare Joan!

PARE JOAN

Filla
coratje, filla meva.

LIVANI, *al Abat.*

Cal que 's fassi
la professió al instant perque Nicéfor...

ABAT, *á Livani.*

Será al moment.

(A Andrónica.)

Y ara diguéume: Andrónica
la novicia qué vol. Si vol que apaguin
los brandons del altar...

ANDRÓNICA

Ah, no; qu' encengan
per tot! Forsa claror! Llum! Seré esposa
de mon Jesus ara mateix! Germanas
ja vinch á vora vostra! Ha estat follía!

Digitized by Google

L' últim jorn ha arribat per l' Anatolia!
Pare, Pare veníu, qu' es Deu qui ho mana!

PARE JOAN, *emportántsela.*

Fassas sa santa voluntat...

ANDRÓNICA

Que ho sía
en cel y en terra eternament.

Quan Andrónica y 'l Pare Joan han anat al altar entrant pel mitj de las cortinas, las monjas ja hi son ab ciris encesos. Lo Pare Joan y Andrónica resan agenollats. Després s' agenollan totas las monjas posadas als dos costats del altar y se sent la remor de sas oracions. Una monja presenta al Pare Joan un vel blanch. Lo pare Joan l' ofereix devant del altar, y després cubreix ab ell lo cos ajegut d' Andrónica. Torna á agenollarse Andrónica. Al sentirse 'l primer crit de Nicéfor, comensan á cantar las monjas. Poch avans d' entrar á la escena Nicéfor, Andrónica s' haurá posat dreta. L' Abat y Livani quedarán á primer terme de la escena.

PARE JOAN, *sostenintla.*

Oh, Andrónica!

ANDRÓNICA

Germanas, ja 'm teníu entre vosaltras.

ABAT

Hem triomfat, caballer. Albia es perduda.
Lo palau de Nicéfor á estas horas
ja 'l poble l' ha arrasat.

LIVANI

Sí, mes si ella
mudava ara d' intent...

Digitized by Google

ABAT

No, que á eixa dona
la hem ferida en lo cor. Y á més, qui atura
la ceremonia!...

LIVANI

Aquests remors que creixen!...

(L' espectador no ha de sentir encara los remors del poble que vindrán de la banda dreta de la escena. L' Abat ab marcada angoixa segueix la ceremonia de la professió.)

ABAT

Calma, Livani, calma. Ara nosaltres
resém sols per la esposa que li arriba
á Deu Nostre Senyor.

(L' Abat s' agenolla. Se comensa á sentir remor del poble.)

LIVANI

Y si entra 'l poble?
Ell pot privar...

ABAT, *volguentlo fer agenollar. Ab feresa.*

Agenolléuvos ara!
Y preguéu al Altíssím!...

(A mitja veu.)

«Pare nostre...

(Creixen los remors. Livani no s' agenolla.)

LIVANI

Vingués la nova de que ha mort Nicéfor!

ABAT, *per l' altar.*

Aquí que acabin: aixó cal... «... Que 's fassi
la vostra voluntat així en la terra
com...»

Digitized by Google

LIVANI

Jo diría que 'l soroll ja es dintre
del monastir.

ABAT, *alsantse.*

Qu' es qué diheu? Es somni!
(Creyent que somnia Livani.)

ESCENA VII

Los anteriors. SOR ELENA que ve de la porta de la dreta y després NICÉFOR fora de la escena. Los dits al altar.

SOR ELENA

Ay Verge santa! Es ell! Jo, jo mateixa
l' he vist entrar!

ABAT

Qui heu vist?

LIVANI

Parléu!

SOR ELENA

A eix home!

ABAT, *á Livani, que tancará la porta de la dreta.*

Tanquéu la porta. A qui es qu' heu vist?

SOR ELENA

Si pujan
las escalas!

ABAT, *imperatiu.*

Més baix!

Digitized by Google

SOR ELENA

L' August es dintre
del monastir, fugint!...

ABAT, *allunyantla de la cortina.*

Calla!

SOR ELENA

El defensan
uns caballers, y 'l persegueix lo poble!

LIVANI

Estém perduts!

ABAT

No encara.

(A Sor Elena.)

Aquí vos, muda!
ó sino un llamp!...

(Alsant un bras al cel.)

SOR ELENA, *esglayada. Se 'n va per la dreta.*

Oh, no, pietat.

ABAT, *á Livani, per l' altar.*

Acaban:
un instant més, y es tart.

LIVANI

Oh, sí, sí!

NICÉFOR, *de lluny.*

Andrónica!

ABAT, *á Livani.*

Que Nicéfor no entri! A fora 'l matin!

LIVANI, *aguantant la porta.*

Aquesta porta es ferma.

Digitized by Google

ABAT, *per Nicéfor, escoltant.*

Ja s' acosta.

NICÉFOR, *vora la porta.*

Andrónica!

ABAT

Aguantéu! D' allá no ho senten!

LIVANI

Es sol qu' empeny.

NICÉFOR

Andrónica!

ABAT

Ja arriba

lo poble perseguintlo!

(Per l' altar.)

Com no acaban!

NICÉFOR

Per Deu, obríu! Per Deu!

(Cops á la porta. Se sent la remor del poble que 's va acostant.)

ABAT, *cantan més fort las monjas.*

Ara, ara ella

va á ser professa!

LIVANI, *perque cedeix la porta.*

Obran.

ABAT, *apartantse de la porta.*

Ja es professa!

Ja está.

Digitized by Google

ESCENA VIII

Los anteriors y NICÉFOR. Després SERGI, ALEXIS y demés del poble.

NICÉFOR, *obrint la porta d' una revolada.*

Andrónica! Ahont ets!... Ahont ets Andrónica!

(La cortina cau despresa d' un costat per repenjarshi al mitj Nicéfor, volguent obrirse pas. Queda penjant del altre estrém deixant completament visibles l' altar y las monjas. Aquestas fugen donant un crit d' esglay.)

ANDRÓNICA

Ah! Deu meu! Es Nicéfor!

NICÉFOR, *cayent devant d' ella en terra, sobre las gradas.*

Jo, sí, sálvam!

(Nicéfor du 'ls vestits esqueixats. En aquest moment lo poble, portant tota mena d' armas, invadeix la escena capitanejat per Sergi y Alexis.)

SERGI

Mori Nicéfor!

ALEXIS

L' Emperant!

(L' Abat y Livani quedan en lloch invisible.)

POBLE

Que mori!

(Al anarlo á embestir fa un crit Andrónica.)

Digitized by

ANDRÓNICA

Ah!

POBLE, *anantlo á ferir.*

Mori! Mori!

ANDRÓNICA

Enrera! Jo 'l defenso!

TELÓ

Digitized by Google

Digitized by Google

Acte tercer

Gran sala del Palau de Nicéfor ab rompiment al fons. Los mobles se veuhen destrossats; los cortinatjes esqueixats. Tot en lo més gran desorde. Portal gran á la esquerra com á entrada de galería y altre més ostentós á la dreta. Es nit de lluna. Cap més claror.

ESCENA PRIMERA

HERÁCLIAS estés á terra. Son cos aclarit per un raig de lluna. Lo cap en las tenebras.

HERÁCLIAS

Ma gent! Mos caballers! Claror; que dugan
llum, llum pera aclarir aquesta cambra!
Jo soch Heráclias! Ah, mos ulls se clouhen
un altre cop! Oh no 'l morir! Vuy vida!
Donéume vida, oh Deu etern! Que veja
qu' es que m' envolta!... El pensament no fugi!
Ah, sí, ho recordo, sí; de cop me sento
per la espatlla ferit; caych, y es un noble
qui m' ha clavat lo ferro. Y abocantse

Digitized by Google

fins á mí m' ha cridat: «Mors per Nicéfor:
Nicéfor es qui 't mata!» Y jo 'm moría!...
Mes s' han obert mos ulls, y visch encara,
y fugirán las ombras que 'm rodejan!
Ah, llum! Portéume llum! Ma gent, que us crida
vostre capdill.

(Escoltant.)

Me senten! Venen! Venen!
Allá claror!

(Per la porta de la esquerra 's veu claror que va creixent.)

Corréu! Soldats! Mos nobles!
Tothom, tothom! Mos caballers de lluyta!

ESCENA II

HERÁCLIAS y ABAT, ab una antorxa encesa.

ABAT

Qui hi ha assí?

HERÁCLIAS

Ah, veníu! Socors!

ABAT, *avansant.*

Qui crida?

HERÁCLIAS

L' Abat de Sant Thimur!

ABAT

Qui sou?

(Reconeixentlo).

Heráclias!
No s' enganyan mos ulls?!

Digitized by Google

HERÁCLIAS, *regoneixent lo lloch ahont es.*

Ahont es que 'm trobo?
Soch á dintre 'l Palau! Mes tot son runas
al meu entorn! Com si l' infern son rastre
hi hagués deixat de mort!

ABAT

Oh, qui ho diría
que fossiu vos! En quin estat! Jo us creya
lluytant vora Nicéfor!

HERÁCLIAS

Es que lluyta
sense Heráclias l' August? Hont es que 's troba?

ABAT

Fora 'ls murs combatent; perque las armas
tothom ha pres seguint á aqueixa dona.

HERÁCLIAS

Y 'ls caballers, mos servidors?

ABAT

Ab ella,
que 'ls vots á Deu ha profanat sacrílega!

HERÁCLIAS

Malvats! Y á mí 'm rebutjan! Y per sobre
de mon cos han passat!...

ABAT, *anantlo á sostenir.*

Per Deu! Si sembla
que anéu á caure!

HERÁCLIAS, *no deixantlo acostar.*

No, no es cert: tinch vida
y tinch forsas, l' Abat, per revenjarme
de tots mos enemichs. Donéume novas.
Triomfa Nicéfor sense mí? Depressa!

Digitized by Google

ABAT

Ningú ha tornat del camp: deu ser que lluytan.
Mes qui es que us ha ferit? Com vos deixaren?

HERÁCLIAS

Nicéfor me creu mort: per orde seva
la espasa m' han clavat!

ABAT

Qu' heu dit! No: es somni
ell contra vos?! L' August! El que aixecáreu
de la pols! L' escullit! Aquell que dúyau
pel fre mateix que un poltro!

(Comensa á clarejar lo cel, senyalant que ve 'l dia.)

HERÁCLIAS, *ab desesperació.*

El qu' en mos brassos
he aguantat fins avuy á dalt del trono!
Lo vern que sols ab aixecar la planta
podía anorrear com Deu! Jo, l' héroe,
l' orgull de l' Anatolia. Jo, que aturo,
no més que jo, 'l poder d' aqueix Bisanci
anys y més anys, tornant igual qu' escuma
las sevas onas rebramants, que venen
com montanyas altíssimas per fóndres
devant del meu alé, fins aquest dia!
Mes jo no he mort ni 'm moriré ans que 'm venji.
Y 'm venjaré, per Deu! La nit finava
quan á viure he tornat, sol, en las llosas
estés com ca aborrit! Donchs en la terra
m' he agenollat jurantho per mon ánima,
alsant los ulls, que 'm venjaré, mal tornis
la patria de tothom la sepultura.
Si aqueix vil es al trono, vaig donarli:
jo 'l ne treuré.

Digitized by Google

ABAT, *irónich.*

Cóm! Vos contra Nicéfor?
Això es de boig! Si derrotat venía,
obrintli 'ls brassos, fórau la defensa
de son cos! Oh ben cert! Y si tornava
triomfant... oh, vos, sí, vos, plorant de joya,
seguintlo de genolls, fins besaríau
d' Andrónica 'l trepitj.

HERÁCLIAS, *rabiós.*

L' Abat, m' encega
d' escoltárvos la ira! Y vostra cara,
vostras paraulas, altre cop lo dupte
me fan tenir de si voléu que sía
gobernada esta terra per Nicéfor
ó que al domini de Bisanci torni.

ABAT

Sentíu? Remor llunyá...

(L' espectador no ho sent encara.)

HERÁCLIAS

Remor?

ABAT

Dirías
qu' es lo vent... Potser tornan!

HERÁCLIAS, *anguniat.*

Qui? Nicéfor?...

ABAT, *ab intenció.*

Y Andrónica.

HERÁCLIAS, *anguniat sempre.*

Vensuts?

ABAT

Escoltém.

Digitized by Google

HERÁCLIAS

Calma.

ABAT

Res, no res: una ratxa...

(La claror ha anat creixent.)

HERÁCLIAS

Es que 's fa dia.

(Comensa á sentir l' espectador brugit de gentada.)

ABAT

Més aprop! Ho sentiu! Es gent, son onas
de carn humana!

HERÁCLIAS

Oh Deu y quina angunia!

ABAT

Calléu.

(Escoltant.)

Cridan victoria!

HERÁCLIAS

Mes victoria
per quí? Qui es que ha triomfat?

ABAT

Y si 'ls que venen
son turbas de Bisanci? Y si en la lluyta
romputs los anatólichs, portan ara
los bisantins arrossegant sangnosos
á Nicéfor y Andrónica?

HERÁCLIAS

Que ho veja
y l' infern que se 'm dragui!

ABAT

(Deu, ajúdam:
fes que aquest home sía meu!) Heráclias?...

HERÁCLIAS

Oh, calléu! Escoltém.

(Se sent un crit del poble.)

ABAT, *fentse enrera.*

Visca? Qui visca?

HERÁCLIAS

Qui ha triomfat? A qui aclaman?

ABAT

Mata 'l dupte!
No se sent res! No res! Qui?

POBLE, *desde lluny.*

Visca Andrónica!

ABAT

Nicéfor ha triomfat!

HERÁCLIAS

No, no: mentida!

(Corrent á la galería.)

No pot ser. No ha triomfat. Mori Nicéfor!

ABAT, *contenintlo.*

Que us perdéu! Foll!

HERÁCLIAS

Que cayga un llamp!

ABAT, *sarcástich.*

Ja tornan
los vostres assessins!

(Se va fent de dia.)

Digitized by Google

Y heu fet la gloria
de Nicéfor, que us creu ja fret cadavre!

HERÁCLIAS

Cóm del trono arrencarlo, cóm: diguéumho!

ABAT

Féntvos tot meu: creyent lo que jo vulga.

HERÁCLIAS

Te altre exércit Bisanci?

ABAT

Y que s' acosta.

HERÁCLIAS

Sou en contra Nicéfor?

ABAT

Ho he estat sempre.

HERÁCLIAS

Jo tinch encara caballers de proba
que 's posarán al meu costat.

ABAT

No sápiga
ningú que sou ab vida. Que no us vejan
fins que jo ho mani.

HERÁCLIAS, *sostenintse ab l' Abat.*

No puch més!

ABAT

Seguíume.

HERÁCLIAS

Oh Nicéfor, ta sanch!

ABAT

Que aquí no 'ns trobin.
(Surten per la porta de la dreta.)

Digitized by Google

ESCENA III

SERGI, ALEXIS, MATHEU, JORDI y molt poble armat. Venen de la banda esquerra. Entra de cop una glopada de gent; després altra ahont hi van los personatjes que enrahonarán.

MATHEU

Aném seguint!

ALEXIS

Avant, companys!

SERGI

No, Alexis,
que no passin d' aquí!

ALEXIS, *cridant.*

Donchs que s' aturin.

JORDI, *cridant.*

Que 'ns aturém!

MATHEU

Seguím avant!

SERGI, *posantse devant de la gran porta de la dreta.*

No entra
ningú per eixa porta! Hi ha las cambras
del August allí dins!

MATHEU

Si ell diu qu' es nostre
tot lo qu' es seu: que vol que ab la noblesa
visquém germans.

Digitized by Google

JORDI

Per sempre mort Heráclias
ho serém tots. Si ell ha guanyat la lluyta
ho deu á nostre esfors.

SERGI

Qué dius! La terra
per ella es que ha vensut! Si no es Andrónica,
la nostra patria aquesta nit que afina
vensuda hauría estat, y tots nosaltres
cadavres foram, dels voltors pastura!
Que no la heu vista de cop eixint de fora
de las telas mitj cos, avant cridantli
al August que cavalca á devantera
de sos guerrers, voltantlo ardits nosaltres,
acometent plegats l' host enemiga;
y al amollarse un punt nostre coratje
ans lo refors dels bisantins que arriban,
que no la heu vist, companys, á aqueixa dona
que no la heu vist saltant de la llitera,
com s' ha enasprat á un poltro, escamarlada,
y arrapantse á sas crins, boja, com furia
los cabells revolant, los ulls enfora,
com s' ha llensat en mitj de l' host sorpresa
dels enemichs més braus, que la prenían
per visió del infern? Y ab tot lo poble
hem seguit á Nicéfor per salvarla.
Y Nicéfor qué brau! Cóm s' ennoblía
guardantla á n' ella, volejant son ferro
devallantli pel bras la sanch contraria!
Mes Bisanci ha fugit, mateix que boyras
pels vents empesas; y ja 'l camp de lluyta
nostre ha sigut! Y á dintre de la terra
l' anatólica gent d' altras centurias
«Visca la patria!» oh quin cridar! Y enlayre
las ánimas al cel, cent cops que «Visca»

han cridat responent; mentres nosaltres
tots hem plorat de joya al veure á Andrónica
sobre 'l pit del August com defallía.

ESCENA IV

SERGI, ALEXIS, MATHEU, JORDI, Poble y NIKELAS que 's presentará rápidament en mitj d' alguns soldats.

NIKELAS, *ab una má enlayre com demanant silenci.*

En nom del Emperant!

POBLE

Que visca Andrónica!

NIKELAS, *avansant ell sol.*

En nom del Emperant! Ohíume!

SERGI

Ohimlo.

ALEXIS

Escoltém!

MATHEU

Escoltémlo!

NIKELAS

Oh poble: os prega
l' Emperant que sortiu d' aquestas salas!

SERGI

A Andrónica esperém! Volém que sía
per sobre nostra rassa ella l' Augusta!
Que al monastir no torni!

Digitized by Google

POBLE

No! May!

NIKELAS

Poble:
si m' escoltéu, aqueixa dona al claustre
maymés hi tornará, que vol que 's trenquin
l' Emperant los seus vots, fets en mal hora.
Mes sabéu que aquets vots sols pot trencarlos
la Iglesia soberana!

SERGI

Per la terra
Deu deixá 'l cel y fins doná la vida:
qu' ella deixi 'l sagrat en be dels nostres.

NIKELAS

Poble d' Albia: Nicéfor se refía
de vosaltres.

(Remors.)

Ohíume! Aqueixa dona
quan la lluyta ha finat per sa ardidesa,
los seus parpres ha clos, y esgroguehida
anava á caure com qui 's mor, si als brassos
no hagués serrat l' August son cos puríssim;
y ab ella 's va acostant, demunt del poltro
estrenyentla son pit; y ve en silenci
l' estol voltantlos dels guerrers, puig saben
que duhen un cos sant.
(S' ha de sentir lo trepitj dels cavalls que s' acostan, en mitj del silenci.)

Sentíu? Ja arriban.

(Emoció del poble, mes sens cridar.)

SERGI

Germans: ara á la Iglesia ab tot lo poble.
Y als sacerdots diguémlos que te d' esser,

Digitized by Google

sobretot y tothom, aquesta santa
de Nicéfor la esposa.

NIKELAS

Anéu. Ja pujan.

SERGI

A la Iglesia, companys!

JORDI

Tots!

ALEXIS

A la Iglesia!

(Han sortit tots, parlant baix, per la galería, banda dreta.)

ESCENA V

ANDRÓNICA, NICÉFOR y altres caballers. De primer vindrán alguns caballers, y després Nicéfor portant als brassos á Andrónica. Tots entran rápidament.

NICÉFOR, *entrant.*

Fora tothom d' aquí! Tothom! Jo y ella!

(Tothom surt rápidament per diferentas portas. Nicéfor deixa á Andrónica mitj estesa en un seti de pedra.)

Jo com esclau, com ca fidel, que aspira
son dols alé per respirar! Andrónica,
llum de la terra, rosa y llir de l' ánima,
riu d' amor que 't glassares, párlam, míram.
Coratje. 'M sents? Tots han fugit com ombras.
L' has tingut, oh, ma vida, en la batalla,

Digitized by Google

y ara 't perleja de rosada 'l rostre
y esbategas com tórtora poruga!
Oh Andrónica! Oh ma Andrónica: desperta,
que 'l dia ja es per tot! Lo sol camina
matiner per besarte, y tot es'gloria
al teu voltant, qu' ets centre de la terra.

ANDRÓNICA, *tornant á la vida.*

Ah! Deu meu! Hont me trobo?...

NICÉFOR

Hont sols la ditxa
t' espera, oh 'l meu orgull, hont tot de gala
se va vestint perque tú hi ets.

ANDRÓNICA, *alsantse.*

No 'm trobo
dintre ma casa!

NICÉFOR

Si ets ab mí!

ANDRÓNICA

Que 'm dugan
al Monastir, al meu sagrat! Ma celda!
Mont Crist, hont es!

NICÉFOR, *per son pit, obrint los brassos.*

Aquí, sobre aquesta ara,
brassos estesos; com es ell fet home!

ANDRÓNICA

Tot ha finat, Nicéfor!

NICÉFOR

Tot comensa
per tú y per mí: pels dos, que s' ha vessada
tanta de sanch perque 'ns juntém.

Digitized by Google

ANDRÓNICA, *va á caure.*

Se clouhen
altra volta mos ulls!

NICÉFOR, *sostenintla.*

Oh Deu!

ANDRÓNICA, *anant á perdre 'ls sentits.*

Ma celda!
Soch morta pera tú!

NICÉFOR

Ah no, no! Escolta.
Som á l' hora suprema de la vida,
no sols tu y jo, sino aquest poble: déixam,
y tanta sanch ha corregut debadas.
Bisanci tornará, que prou arriba
son tronar que no es lluny, y ab nostres odis
nos trobará enfeblits! Y ay! jo sens esma
me veuré sol; cauré vensut, y esclava
l' Anatolia jeurá. Mes si tú pujas
al trono ab mí, ni que la terra escupi
tots los morts de la rassa bisantina
en contra meu, los morts y 'ls vius cent voltas
vensuts serán: maymés hi haurá cadenas
que á aquest poble engrillonin. Será lliure
l' Anatolia per sempre; un cant de gloria
se bressará en l' espay, y á tú, l' Augusta,
se deurá tanta ditxa! Y quan los tanqui
la mort tos ulls, s' aixecará per sobre
de ton cos fins tocar á las estrellas
com montanyas de flors... Y benehida
será l' ánima teva fins al últim
dia del mon per tota la nissaga.

ANDRÓNICA

Oh sí, sí; benehida per mon poble

Digitized by Google

per tot mon poble, sí!

(Aturantse ab espant.)

Mes malehida
per nostre Deu! Horror! Oh! Mas despullas
eternament envoltas d' embaumadas
flors del bell temps, y l' ánima captiva
al infern abrusantse!

NICÉFOR

Ah no!

ANDRÓNICA

Vinguéres
tart á trobarme, que un instant va endúrsem
de ton amor, Nicéfor! Ay, jo fora
pera sempre ta esposa; mes los diables
en contra nostra 's van juntar, y he d' esser
sols la esposa d' un Deu!

(Resolta.)

Nicéfor, guíam:
lo monastir hont es!

NICÉFOR

Jo no puch! Rómpres
sento tot dintre meu!

ANDRÓNICA, *senyalant al cel.*

Allá es que ho volen!
Fins á maymés! Jo sola!...

(Va á fugir.)

NICÉFOR

Be está: allúnyat!
Fins á maymés! Ja está, mes jo la vida
sense tú no la vuy, que un' altra volta
jo 'l monstre no 'l vuy sei! Viure sens ánima
maymés, maymés! Apártat! Que 'l cop últim

Digitized by Google

seré 'l tirá; mes contra meu. Va, fora
ma vida miserable!...

(Anantse á treure un' arma.)

ANDRÓNICA

Oh no, Nicéfor!

NICÉFOR, *anantse á ferir.*

Jo vuy morir!

ANDRÓNICA

Ah no! Jo vuy que viscas!
Nicéfor: jo t' estimo!

NICÉFOR

Oh, calla, Andrónica!

ANDRÓNICA

T' estimo! Ah, no puch més!... Si tú finavas
finaría ab tú jo! Si ets meu! Si ho sento
que tot jo ho va dihent! Y es tot que ho crida:
l' ayre, la llum: «Es seu, es seu Nicéfor!»
Si jo t' he fet com ets! Si la teva ánima

(Per son pit.)

la he enmotllada jo aquí dintre la meva.

NICÉFOR

Sí, sí: soch vida teva! Mes tú, mira:
la pau no haurías lluny de mí. Perjura
foras al claustre, que las reixas clouhen
no més lo cos; que l' esperit revelas
á homes y á Deus! Y tú 't revelas! Dígamho
que á mí 'm vols, sols á mí. Parla ó só 'l monstre,
y contra terra y cel, á la teva ánima
la confessió li haig d' arrencar á trossos.

(Nicéfor, com una fera, la rebrega entre sos brassos.)

Digitized by Google

ANDRÓNICA

Sí, sí, mátam dihente que t' estimo
sobretot y tothom de cels y terras!

NICÉFOR

Ara soch l' Emperant! Perque m' estimas
tinch tot lo mon! Que vingan á arrencarla
de sobre de mon cor la gloria meva!

ANDRÓNICA

Oh Nicéfor, Nicéfor!

(Se senten las campanas.)

NICÉFOR

Las campanas!
Las campanas! Las sents? Y 'ls clams del poble!
Ja va tornant lo nostre poble, míral.

(Mirant á fora, cap á la dreta.)

ANDRÓNICA

Que alegre 'l poble, sí! Mírals; tots duhen
sanch de la lluyta en los vestits encara!

NICÉFOR

Sanch per tú que han vessat! Qué no farían
per véuret ma muller, si es que la Iglesia
s' hi negava? Mes no, qu' ella es ben nostra.

ANDRÓNICA

Lo poble m' encoratja.

NICÉFOR

Al temple! Vina!

(La agafa per la má per anar á sortir.)

Digitized by Google

ESCENA VI

ANDRÓNICA, NICÉFOR y NIKELAS

NIKELAS

Senyor!...

NICÉFOR

Parla, Nikelas.

NIKELAS

Vinch á durvos
una nova. Senyor...

(No gosant.)

NICÉFOR

Y qué es?

(Pausa.)

Que parlis.

NIKELAS

De baix en baix molts caballers conversan
y surten del palau. Sé que s' ajuntan
dintre 'l Castell Major.

NICÉFOR, *seré.*

A tots que vingan,
que 'ls crida l' Emperant. Tothom alegre
dintre Albia avuy, Nikelas!

NIKELAS

Es que corre
qu' Heráclias es qui 'ls mana per la vila.

NICÉFOR

Heráclias!

(Rihent.)

Digitized by Google

Diu Andrónica qu' Heráclias
es altre cop qui dirigeix mas tropas.
Un mort mana altres morts!

ANDRÓNICA

Senyor, que jegui
en pau!

NICÉFOR

Y ab molta terra!...

NIKELAS

Aquesta espasa
li vaig clavar ben fonda.

NICÉFOR

Oh sí, Nikelas.
Tú m' has tret aqueix cranch que á mas entranyas
era arrapat. Vaig fer justicia. Vinga
tothom assí. Mos caballers, lo poble.
Tothom á vora nostre.

(Surt Nikelas.)

Aném al temple
seguintnos la nissaga que t' estima,
y á mí perque tú 'm vols.

ANDRÓNICA

Qué puch donarte
més, oh August, si fins á Deu jo 't dono?

NICÉFOR

Angel del cel, coratje.

(Agafantla per la má pera sortir.)

Digitized by Google

ESCENA VII

ANDRÓNICA, NICÉFOR, SERGI, ALEXIS, MATHEU, JORDI y poble. De cop Sergi y Alexis; després los altres.

SERGI

Senyor!

NICÉFOR

Vinga
mon poble avora nostre.

(Van á sortir.)

SERGI

Oh Senyor!

NICÉFOR

Puja
ab ella al trono la nissaga entera.
L' Augusta es l' Anatolia, que s' encarna
en lo cos d' esta verge.

SERGI Y 'L POBLE, *que va entrant.*

Oh sí, sí, Andrónica!

ANDRÓNICA

Poble, jo t' aymo! Oh poble meu, defensa
l' Emperant fins morir.

SERGI

Oh escolta, Augusta!
A la Iglesia li hem dut lo desitj nostre,
y 't venim á cercar pera que 't sacrin
esposa del August!

Digitized by Google

NICÉFOR

Oh rassa ferma,
gracias per mí y per ella! Aném Andrónica.
(Agafantla per la má se dirigeixen cap al poble.)
Ona santa del poble, óbrans tas ayguas
y endúnsen al mitj teu!

ANDRÓNICA

Aném!

SERGI

Assobre
del pit com una mare.

NICÉFOR, *anant á marxar en mitj del poble.*

Aném!

SERGI Y POBLE

Voltémlos!

ESCENA VIII

ANDRÓNICA, NICÉFOR, SERGI, ALEXIS, MATHEU, JORDI, poble, alguns caballers ab NIKELAS y l' ABAT DE SANT THIMUR y altres monjos y sacerdots.

ABAT

Aturéuvos, Senyor!

NICÉFOR

Aném á l' ara,
que aquí us duch á esta santa, perque sía
en lo tálam l' Augusta esposa meva!
Oh Andrónica, seguím!

Digitized by Google

ABAT, *aturantlos.*

Ah, Senyor... gracia.

(S' aturan.)

Sou l' August, l' Emperant de l' Anatolia:
mes per sobre de vos hi ha lleys que dicta
Deu tot sol, y per ell la Iglesia parla.

ANDRÓNICA

(Oh, quin esglay!)

NICÉFOR

Que parli, donchs, la Iglesia.

ABAT

L' August: en nom de Deu, la qu' es sa esposa
á reclamar venim!

(Andrónica deixa la má de Nicéfor y abaixa 'l cap.)

NICÉFOR

Per durla á l' ara
y ferla esposa meva. Perque sía
sobretot y tothom!

ABAT

Pera que torni
á la casa de Deu; qu' es desposada
ab Deu Nostre Senyor.

(Remor del poble.)

NICÉFOR

Oh no! Per péndremela
no hi ha poder al mon!

ABAT

Deu la reclama.

Digitized by Google

ANDRÓNICA

(Oh, cor meu!)

NICÉFOR

No, Deu no! No es Deu qui lliga
los sers per destrossarlos! Esta dona
Deu me l' ha dat sobre del camp de guerra.
Es meva, tota meva!

ABAT

Va jurarho
ser de Deu!

NICÉFOR

No!

ABAT

Que ho diga! Que responga!

ANDRÓNICA

Sí, vaig jurar!

NICÉFOR

Tot s' ha desfet! Onadas
de sanch han esborrat aquesta jura!
Y si més sanch calgués, pera que sía
esborrat fins lo rastre, altra de negra
ona gegant faría ab la sanch vostra!

ANDRÓNICA

No, Nicéfor!

NICÉFOR

Oh inichs! Traydors! Venuda
l' Anatolia teníu á aqueix Bisanci
qu' esventaré com pols!

(A Andrónica.)

Aquí están, mírals:

Digitized by Google

ja ho portan en los ulls! Son traydors! Hienas
qu' ensuman la carn morta! En cementiris
tornarían los pobles, morrejanthi
fins dintre las entranyas, hont engendran
las mares á sos fills! Oh vils! Oh monstres!
Jo tancaré la vostra negra turba
mateix que 'ls escorpits, de foch voltantvos,
que al cel s' enfili, y vostre Deu que us tregui!

SERGI

Al foch ab ells!

POBLE

Al foch!

NIKELAS, *á Nicéfor.*

Senyor, arriban
caballers rebelats!

ESCENA IX

ANDRÓNICA, NICÉFOR, ABAT DE SANT THIMUR, NIKELAS, SERGI, ALEXIS, MATHEU, JORDI, HERÁCLIAS, caballers, poble, sacerdots y monjos. Heráclias no 's deixará veure en mitj dels caballers fins que s' indiqui.

NICÉFOR

Ah no, que al trono
mos nobles son lleals!
(A ells.)
Caballers...

ABAT

Mira
qui fa de guía als caballers, Nicéfor!

Digitized by Google

(Al dividirse 'ls caballers se veu al mitj d' ells inmoble, groch, com la cera, de cara y mans, á Heráclias.)

POBLE, *molt soptat.*

Heráclias!

NICÉFOR

Es un somni!

ANDRÓNICA, *abrassantse á Nicéfor.*

Heráclias!

NICÉFOR

Tornan
los morts á aquesta vida?!

POBLE, *ab terror.*

Un mort!

NICÉFOR, *á Andrónica, desvariejant.*

S' enganyan
mos ulls? Míral! Es ell? Es que 'ls sepulcres
gitan sos morts contra nosaltres? Míral!
Com lo cor me fa batre! Guspirejan
sos ulls de condempnat! Lo cap se 'm torba!
Estol d' osseras devant meu batallan!

(Xisclant com boig.)

ANDRÓNICA, *volguentlo fer tornar á la rahó.*

No, no, Nicéfor! Ah, Nicéfor!

(Lo poble remoreja.)

NICÉFOR

Lluytan
tots contra mí, y sos darts al cor m' arriban!

ANDRÓNICA

No, no!

Digitized by Google

NICÉFOR, *com arrencantse 'ls darts.*

Tots fora! Fora 'ls darts que 'm matan!

ANDRÓNICA

Deu meu! Deu meu!

HERÁCLIAS

Nicéfor!

ANDRÓNICA, *crit d' horror, sentintlo.*

Ah!

(Remor creixent del poble.)

HERÁCLIAS

Nicéfor!

NICÉFOR, *estúpidament.*

Qué? Qué?

HERÁCLIAS

Tot ha finit per tú! Vaig durte
jo assobre 'l trono, y jo te 'n trech!

(Andrónica segueix abrassada á Nicefor.)

ABAT

Oh poble!
que 't rebelas á Deu y á sos ministres!...

(Lleuger remor del poble.)

Fills d' Anatolia, dempnació á la rassa!

(Remor creixent del poble.)

ANDRÓNICA, *avansant al mitj y agenollantse.*

Misericordia!

ABAT

No! Jo beneheixo
qui mati á aquesta dona!

Digitized by Google

HERÁCLIAS, *ferintla.*

Jo! Te, móret!

ANDRÓNICA

Ah!

NICÉFOR, *sostenintla.*

Andrónica!

ALEXIS

Malvat!

SERGI

Arrosseguémlo!

(Desapareixen Heráclias, l' Abat y 'ls sacerdots emportats per una onada del poble que anirá ferintlos y donant crits de mort. Altra gran onada, també ab las armas enlayre, volta á Andrónica, sostinguda per Nicéfor y Sergi.)

MATHEU, *venint del fons.*

Los bisantins!

JORDI, *id.*

La vila es plena tota
de soldats de Bisanci; 'ls nostres perden!

ABAT, *desde dintre.*

Visca Bisanci!

ANDRÓNICA, *agonitzant.*

Oh! No!

NICÉFOR

No! L' Anatolia!

(Lo poble va desesperat d' un lloch al altre de la escena. Gran soroll de batalla á fora.)

Digitized by Google

ALEXIS

La vila está cremant! Y es de Bisanci!

ANDRÓNICA

No; no morir! Triomfar!

(Fent esforsos pera sortir de la escena sostinguda per Nicéfor.)

NICÉFOR

A triomfar!

SERGI

Guerra

fins al últim alé!

ANDRÓNICA, *anant á caure.*

No puch! Als brassos!

Duyéumhi!...

NICÉFOR

Oh, sí!...

ANDRÓNICA

Aixequéume!... Sosteníume!...

(Entre Sergi y Nicéfor se la enduhen ben alta, dominantho tot. Gran afany de viure en ella.)

NICÉFOR

Guerra á Bisanci!

SERGI

Guerra!

ANDRÓNICA, *perque la posin més alta.*

Enlayré! Enlayre!

Més! Més!

NICÉFOR

Companys: avant!

Digitized by Google

ANDRÓNICA

Enlayre! 'M moro!

(Mor Andrónica y ells segueixen avansant cap á la galería portantla enlayre, morta.)

NICÉFOR

Símbol de ma nissaga, triomfa morta!

SERGI

Visca Andrónica!

POBLE

Visca! Visca Andrónica!

(Lo soroll de campanas y clarins, los crits y la fressa d' armas s' han de sostenir, lo mateix que la resplandor del incendi y la fumareda, fins al últim moment.)

TEATRE COL-LECCIÓ DE JAUME ROLL JOVE Ex. nº

TELÓ

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

Digitized by Google

BIBLIOTECA DE CATALUNYA
BC Biblioteca de Catalunya
C-RJJ0
1001260114
BIBLIO
Top. A 011 -723-X
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Digitized by Google

Obras dramáticas de Angel Guimerá

	Pessetas.
GALA PLACIDIA tragedia en tres actes.	2
JUDIT DE WELP » » »	2
LO FILL DEL REY » » »	2
MAR Y CEL » » »	2
REY Y MONJO » » »	2
LA BOJA » » »	2
L' ÁNIMA MORTA » » »	2
EN PÓLVORA drama en tres actes.	2
JESÚS DE NAZARETH tragedia en cinch actes.. . . .	2
MARÍA ROSA drama en tres actes.	2
LAS MONJAS DE S. AYMAN drama en quatre actes.	2
LA FESTA DEL BLAT » tres » .	2
TERRA BAIXA » » » .	2
MOSSEN JANOT » » » .	2
LA FARSA comedia en tres actes..	2
LA FILLA DEL MAR drama en tres actes.	2
ARRÁN DE TERRA » » »	2
LA PECADORA » » »	2
AYGUA QUE CORRE » » »	2
LO CAMÍ DEL SOL tragedia en tres actes.	2
ANDRÓNICA » » »	2
LA SALA D'ESPERA comedia en un acte..	1
LA BALDIRONA » » »	1
MESTRE OLAGUER monólech.	0'50
MORT D' EN JAUME D' URGELL monólech.. . . .	0'50

****

POESÍAS DE ÁNGEL GUIMERÁ ab un prólech de Joseph Yxart.	4
POESIAS DE ÁNGEL GUIMERÁ ab un prólech de Joseph Yxart, edició de gran luxo, ab profusió de dibuixos en varietat de tintas per Joseph Ll. Pellicer y Antoni Fabrés..	20

Punts de venda: En las principals llibrerías y en lo Magatzém de paper de D. Joan Almirall, Primpcesa, 16.

Digitized by Google